

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

Odporové žaloby v insolvenčním řízení

Anna Molnárová

Plzeň 2024

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Anna MOLNÁROVÁ**
Osobní číslo: **R19M0258P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Odporové žaloby v insolvenčním řízení**
Zadávající katedra: **Katedra občanského práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Přezkum přihlášených pohledávek věřiteli
3. Spory o pravost, výši a pořadí nevykonatelné pohledávky
4. Spory o pravost, výši a pořadí vykonatelné pohledávky
5. Věřitelské popření pohledávky
6. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:
viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Miroslav Kalný, Ph.D.**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 30. června 2023

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Odporové žaloby v insolvenčním řízení zpracovala samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, jsem řádně citovala a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Plzni 31. března 2024

Anna Molnárová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Miroslavu Kalnému Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a veškeré rady, které mi při zpracování diplomové práce poskytl. Ráda bych touto cestou poděkovala také mé rodině, která mě podporovala po celou dobu studia.

OBSAH

1.	Úvod	- 1 -
2.	Přezkum pohledávek	- 3 -
2.1.	Formální posouzení přihlášky a materiální přezkum přihlášených pohledávek.....	- 3 -
2.1.1.	Popěrný úkon.....	- 6 -
2.1.2.	Subjekty oprávněné k popěrnému úkonu	- 6 -
2.1.3.	Popěrné právo insolvenčního správce	- 7 -
2.1.4.	Popěrné právo dlužníka	- 9 -
2.1.5.	Popěrné právo přihlášeného věřitele	- 10 -
2.1.6.	Popření pravosti, výše a pořadí pohledávky a jeho účinky ..	- 11 -
2.1.7.	Kombinace popěrných úkonů.....	- 13 -
2.1.8.	Vyrozumění o popření přihlášené pohledávky.....	- 14 -
2.1.9.	Zpětvzetí popření přihlášené pohledávky.....	- 16 -
2.1.10.	Posouzení vykonatelnosti	- 17 -
3.	Odporové spory o pravost, výši a pořadí pohledávky	- 19 -
3.1.	Náležitosti žaloby	- 19 -
3.2.	Lhůty k podání žaloby	- 21 -
3.3.	Účastenství a vedlejší účastenství v odporovém sporu	- 22 -
3.4.	Soudní poplatek	- 23 -
3.5.	Příprava na jednání a nařízení jednání	- 25 -
3.6.	Břemeno tvrzení	- 26 -
3.7.	Břemeno důkazní.....	- 27 -
3.8.	Vztah mezi břemenem tvrzení a důkazním břemenem	- 29 -
3.8.1.	Omezení vyplývající z uplatnění pohledávky	- 31 -
3.8.2.	Omezení vyplývající z odůvodnění popěrného úkonu	- 31 -
3.8.3.	Omezení vyplývající z právní moci předchozího rozhodnutí o pohledávce	- 35 -
3.8.4.	Dodatečné zjištění vady přihlášky v incidenčním sporu	- 36 -
3.8.5.	Břemeno substancování.....	- 37 -
4.	Věřitelské popření pohledávky.....	- 39 -
4.1.	Náležitosti popěrného úkonu.....	- 41 -
4.2.	Lhůta k popěrnému úkonu.....	- 43 -
4.3.	Soudní poplatek.....	- 44 -
4.3.1.	Jistota na náhradu nákladů řízení	- 44 -
4.3.2.	Jistota na náhradu škody.....	- 46 -
4.3.3.	Vrácení jistot popírajícímu věřiteli.....	- 47 -
5.	Závěr.....	- 51 -

Cizojazyčné resumé.....	- 53 -
Seznam použitých zdrojů	- 54 -

Seznam použitých zkratk

- IZ** Zákon 182/2006 Sb. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
- OSŘ** Zákon č.99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- InsPod** Vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů
- ZOK** Zákon č. 90/2012, Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- ZSP** Zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění účinném od 30.09.2019

1. Úvod

Diplomová práce pojednává o incidenčních sporech vyvolaných v rámci insolvenčního řízení, konkrétně o odporových sporech na určení pravosti, výše a pořadí přihlášených pohledávek. Rozhodnutí v rámci sporů o pravost, výši a pořadí může mít závažné důsledky na procesní práva subjektů insolvenčního řízení. Pro potřeby diplomové práce bude o sporech o pravost, výši a pořadí pojednáváno jako o odporových sporech. Obecně o sporech vycházejících z insolvenčního řízení bude diplomová práce pojednávat jako o incidenčních sporech.

Incidenční spory jsou považovány za zvláštní typ sporného řízení. Za nejčteněji uplatňovanou skupinou žalob napříč všemi způsoby řešení úpadků jsou považovány právě odporové spory o pravost, výši a pořadí pohledávky. Ačkoliv se může zdát, že incidenční spory se vedou nezávisle na insolvenčním řízení, incidenční spory nemohou bez insolvenčního řízení vyvstat a být projednány. Insolvenční zákon ovšem počítá s výjimkami, kdy lze v řízení o incidenčních sporech pokračovat i přes fakt, že samotné insolvenční řízení, ze kterého spor vyšel, bylo již pravomocně skončeno.

Téma odporových žalob považuji za velice rozmanité a trvale aktuální i přes fakt, že téma není nové. Tuzemská judikatura poskytuje bohatý zdroj informací a její dopady jsou dle mého názoru v odporových sporech a celkově v insolvenčních řízeních velice výrazné. Diplomová práce bude pracovat především s platnou právní úpravou a z ní vycházející komentářové literatury.

Diplomová práce bude o odporových sporech pojednávat z pohledu žaloby, tedy z jejího procesního hlediska a konkrétních procesních dopadů na účastníky odporového sporu. Téma bude uvedeno přezkumem pohledávek, neboť právě z přezkumu pohledávky insolvenčním správcem, který buďto pohledávku popře nebo považuje za zjištěnou, plynou popěrné úkony. Na přezkumné jednání jsou pak vázány lhůty k popěrným úkonům ostatních oprávněných subjektů. Přezkumné jednání je jakési předběžné řízení, jehož výsledek může být následně revidován soudem v rámci v incidenčním sporu. Samotné popěrné úkony budou popsány

z hlediska toho, kdo jej činí a čeho se jimi oprávněná osoba domáhá. S popěrnými úkony je neodmyslitelně spojeno vyrozumění insolvenčního správce, kde budou zmíněny náležitosti takového vyrozumění, neboť obsah vyrozumění je klíčový pro další procesní postup. Kapitola na přezkum přihlášených pohledávek bude rozebrána především z pohledu výkonu funkce insolvenčního správce. Je to právě on, kdo přezkoumává pohledávky a určuje jejich další vývoj v rámci insolvenčního řízení.

Stěžejní kapitolou diplomové práce budou samotné spory o pravost, výši a pořadí s ohledem na vykonatelné či nevykonatelné pohledávky. V této kapitole bude vytvořen pohled na odporové žaloby z pohledu náležitostí žaloby, lhůt k podání žaloby a s podáním souvisejícím soudním poplatkem. Průběh sporu bude sledovat rozložení břemene tvrzení a břemene důkazního, jakož i nabízené sporné otázky. Takovou otázkou je například ustanovení insolvenčního zákona ohledně „přesunu“ důkazního břemene při popření nevykonatelné pohledávky, která se v řízení o žalobě ukáže jako vykonatelná.

Poslední kapitola diplomové práce bude patřit věřitelskému popření pohledávek. Oprávněnými subjekty k popření pohledávky jsou taktéž od novelizace insolvenčního zákona věřitelé, kteří svou pohledávku přihlásili do insolvenčního řízení. Na popěrné úkony věřitelů je kladen mnohem větší důraz, aby se minimalizovala možnost, že by věřitel chtěl ve svůj prospěch popřít bezdůvodně pohledávky ostatních přihlášených věřitelů, a tím získat větší šanci na uspokojení své pohledávky. Tato kapitola bude poukazovat na odlišnosti popěrného úkonu od ostatních oprávněných subjektů. Dále bude v této kapitole poukazováno na povinnost věřitele ke složení jistoty na náhrady nákladů řízení a jistoty na náhradu škody nebo jiné újmy vzniklou popřením pohledávky.

Za hlavní cíl diplomové práce jsem si stanovila vytvořit ucelený popis popěrných úkonů z pohledu konkrétních subjektů a vyzdvihnout některé sporné otázky vyplývající ze zákonné úpravy, neboť není v možnostech diplomové práce pojmout celou materii odporových sporů. Při vypracování bude využita především aktuální právní úprava, zákonné komentáře, odborná literatura, kdy jednotlivé situace budou podloženy aktuální rozhodovací praxí soudů.

2. Přezkum pohledávek

Insolvenční soud po svém prvotním formálním přezkumu doručí přihlášené pohledávky insolvenčnímu správci k provedení přezkumu a následného zjištění nebo popření pohledávek. Insolvenční správce po doručení přihlášek pro každou z nich zvlášť vytvoří spis. Přezkum pohledávek je stěžejním krokem, kterým bude insolvenční správce udávat směr přihlášených pohledávek. Přezkum lze rozdělovat z hlediska formálního a z hlediska materiálního.¹

2.1. Formální posouzení přihlášky a materiální přezkum přihlášených pohledávek

Insolvenční správce v první fázi svého přezkoumání přihlášky bude klást důraz na splnění jejich formálních náležitostí. Insolvenční správce přistoupí k posouzení toho, zda procesní úkon ve formulářové podobě splňuje všechny obecné náležitosti podání dle §42 odst. 4 zákona č.99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „OSŘ“) a zároveň zvláštní náležitosti dané pro insolvenční řízení plynoucí z § 174 Zákon 182/2006 Sb. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „IZ“) v kombinaci s § 8 Vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „InsPod“).

Insolvenční správce může pro svůj podklad k přezkumu pohledávky doplnit přihlášku dle informací dostupných z účetnictví dlužníka, daňových přiznání či listin dostupných od orgánů či osob, které jsou povinni poskytnout insolvenčnímu správci součinnost. Jestliže si tedy informace o pohledávce svou dohledací činností získá a přihláška nebude vykazovat takové vady, které by bránily její přezkoumatelnosti, není to důvod pro její odmítnutí. Za vadnou se považuje taková přihláška, která je vyplněna neúplně, vnitřně rozporně, nesrozumitelně nebo

¹ VRBA, M., ŘEHÁČEK, O., ZŮBEK, J., a DIRHAN M. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020.

neurčitě tak, že jsou dány důvody pro její nepřezkoumatelnost.² Jestliže insolvenční správce shledá takové vady, vyzve věřitele k jejich nápravě. Ze zákona je insolvenční správce povinen věřiteli doručit kvalifikovanou výzvu, která mu umožní svou přihlášku následně opravit či doplnit.³ Výzva má několik náležitostí, které je nutné vždy podle zákona dodržet. Insolvenční správce ve výzvě vytkne zjištěný nedostatek či neúplnost nebo jinou vadu přihlášky a následně poučí věřitele přihlášky o tom, jak má nedostatek odstranit. Na odstranění náleží ze zákona věřiteli 15 dnů od doručení, nestanoví-li insolvenční správce lhůtu delší. Je nezbytné, aby insolvenční správce poučil věřitele o tom, že své doplnění či opravu přihlášky musí učinit ve stanovené lhůtě (součástí bude také poučení o tom, kdy bude procesní lhůta zachována). Po uplynutí lhůty nemůže být k přihlášce přihlíženo ani v případě, že bude doplněna či opravena po uplynutí lhůty, zároveň ale ještě do rozhodnutí o tom, že se k přihlášce nepřihlíží.⁴ Věřitele je nutné poučit o tom, že jeho oprava či doplnění musí směřovat vůči příslušnému insolvenčnímu soudu (podání učiněné vůči insolvenčnímu správci nebude účinné). Závěrem výzvy insolvenční správce poučí věřitele o tom, že nebude-li včas a řádně přihláška opravena nebo doplněna, nebude k ní v řízení přihlíženo.

Je na insolvenčním správci, aby jako první posoudil, jestli byla přihláška řádně a včas doplněna. Jestliže zjistí, že nikoliv, předloží takovou přihlášku dle §188 odst.2 IZ insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o tom, že se k ní nepřihlíží. Insolvenční soud přistoupí k přezkoumání dané pohledávky a zjišťuje, zda byl dán důvod k výzvě na odstranění vad nebo doplnění přihlášky. K odmítnutí přihlášky nestačí pouze zjištění soudu, že věřitel přihlášku řádně a včas nedoplnil. Je zapotřebí posouzení, zda byla výzva insolvenčního správce v dané přihlášce předmětná. V případě, že ano, tak posoudit, zda výzva měla potřebné náležitosti zmíněné viz výše. Jestliže i přes učiněnou výzvu bude i nadále přihláška vykazovat obsahové vady bránící její přezkoumatelnosti, rozhodne insolvenční soud usnesením dle §185 IZ o tom, že právní mocí tohoto usnesení se k přihlášce

² MARŠÍKOVÁ, J., Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019.

³ V případě, že má věřitel zvoleného zmocněnce, musí mu být výzva doručena.

⁴ Závěr vyplývá z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.2.2023, sp.zn 6 VSPH 71/2023-P47-8.

nepřihlíží. Proti takovému usnesení má věřitel možnost podat odvolání do 15 dnů od doručení zvláštním způsobem.⁵

Dalšími vady, kterými přihláška může trpět, už nemají vliv na její přezkoumatelnost. Insolvenční zákon rozlišuje mezi procesním úkonem (samotnou přihláškou) a jejími listinnými důkazy (přílohami přihlášky). Vady, na které je vyloučeno uplatit postup podle §188 odst.2 IZ jsou typicky nedostatky v přiložených listinách. Věřitel by měl ve svém vlastním zájmu k přihlášce přiložit veškeré listinné důkazy, které by jeho tvrzení podpořily, aby v následném přezkumném řízení byl schopen unést důkazní břemeno ke své pohledávce. V těchto případech by měl insolvenční správce, který vykonává svou funkci s odbornou péčí a v rámci toho, aby předešel možnému odporovému sporu, přistoupit k neformální komunikaci s věřitelem, například prostřednictvím telefonické či emailové komunikace a nastínit mu, jaké nedoložené skutečnosti nebo doklady povedou, s největší pravděpodobností, na přezkumném jednání k popření pohledávky.⁶ Je tak v nejlepším zájmu věřitele, aby na neformální výzvu insolvenčního správce reagoval a nedostatky odstranil.⁷ Oprava může být činěna samostatně, tudíž již nemusí být v předepsané formulářové formě. Z nálezů ústavního soudu ze dne 23.6.2020 sp.zn. II. ÚS 645/20 vyplývá, že neformální výzva je neodmyslitelně spojena s péčí řádného hospodáře insolvenčního správce. Insolvenční správce může díky své neformální výzvě zabránit budoucímu incidenčnímu sporu, čímž napomůže k zachování rychlosti a hospodárnosti insolvenčního řízení.

Nicméně za formálně bezvadnou přihlášku se považuje přihláška, ve které je individuálně vymezena pohledávka a ve spojitosti s ní obsahuje odkaz na přílohu k přihlášce. Nedoplnění listin, s velkou pravděpodobností, povede k popření pohledávky insolvenčním správcem co do její pravosti, výše či pořadí.

⁵ Doručení věřiteli do vlastních rukou.

⁶ VRBA, M., ŘEHÁČEK, O., ZÚBEK, J., a DIRHAN M. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020.

⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.7.2008, sp. zn. KSUL 45 INS 150/200á, 1 VSPH 94/2008.

2.1.1. Popěrný úkon

Popěrné právo, stejně jako přihláška pohledávky, je považováno za procesní úkon. Z úkonu musí být patrné, kterému soudu je úkon určen, kdo jej podává, které věci se úkon týká a důvod, tj. vůči jaké vlastnosti pohledávky je popěrný úkon činěn. U popření pravosti je namítáno, že pohledávka není přihlášena po právu. U popření výše pořadí musí být uvedeno, v jaké skutečné výši by měla být pohledávka uspokojena. U popření pořadí pak v jakém pořadí by měla být následně pohledávka uspokojena.

Popěrné úkony budou v dalších podkapitolách rozebrány z pohledu subjektu, který je činí a dále podle vlastností, které jsou popírány.

2.1.2. Subjekty oprávněné k popěrnému úkonu

Insolvenční zákon přiznává právo k popěrnému úkonu insolvenčnímu správci, dlužníku a přihlášenému věřiteli. Je podstatné rozlišovat mezi přihlášeným věřitelem a věřitelem, jehož pohledávky se do insolvenčního řízení přihláškou nepřihlašují. Pohledávky, které se nepřihlašují se uspokojují kdykoliv po rozhodnutí o úpadku. Je tedy zcela logické a na místě, aby věřitelé s přednostním právem na uspokojení nemohli popírat pohledávky věřitelů, kteří budou uspokojeni s ohledem na zvolený způsob řešení úpadku. K popěrnému úkonu je tedy oprávněn jen věřitel, který svou pohledávku uplatňuje přihláškou. Věřitelé si v uplatňování svých pohledávek konkurují, co do míry uspokojení pohledávek, je tedy v zájmu každého věřitele, aby se v řízení uspokojovalo co nejméně pohledávek.⁸

Popěrné úkony a s nimi spojené účinky se liší v návaznosti na subjekt, který popěrný úkon učinil, jakož i s ohledem na obsah popěrného úkonu a způsobu řešení úpadku dlužníka. Účinky v návaznosti na zmíněné proměnné budou rozebrány dle jednotlivých subjektů, které činí popěrné úkony.

⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 4. 2018, sp. zn. 29 NSCR 75/2016.

2.1.3. Popěrné právo insolvenčního správce

Insolvenční správce má možnost nejšířšího popěrného práva, které bude mít účinky napříč všemi způsoby řešení úpadku. Tyto možnosti jsou vázány i s ohledem na výkon jeho funkce, jelikož v ní vystupuje s péčí řádného hospodáře a není právním zástupcem dlužníka ani věřitele.

Insolvenční správce po celou dobu trvání insolvenčního stojí mimo skupinu věřitelů a dlužníka. Proto je nutné, aby po celou dobu postupoval svědomitě a s odbornou péčí. Insolvenční správce po celou dobu výkonu své funkce odpovídá za vzniklou újmu, kterou by svým výkonem mohl způsobit. Pokud by se zjistilo, že insolvenční správce při svém výkonu⁹ nepostupoval řádně a svědomitě a důsledkem toho by bylo, že pohledávku nepopře, ač existovaly důvody pro její popření, je tím založena jeho odpovědnost za vzniklou škodu nebo jinou újmu, kterou dlužníku, věřiteli, popřípadě třetím osobám svým jednáním způsobil.

Insolvenční správce může svůj popěrný úkon učinit kdykoliv do skončení přezkumného řízení, nebo před osobní schůzkou s dlužníkem v oddlužení.¹⁰ Učiní-li insolvenční správce na přezkumném jednání popěrný úkon k přihlášené pohledávce, věřitel popírané pohledávky tím automaticky ztrácí možnost hlasování v rozsahu popření na schůzi věřitelů. Hlasovací práva by byla věřiteli zachována jen v případě, usnesla-li by se na tom schůze věřitelů. Věřitelé ovšem v tuto chvíli stojí proti sobě, neboť se snaží o co největší uspokojení vlastní pohledávky.

Je na místě, aby byl insolvenční správce oprávněn nejšířší pravomocí, protože jako subjekt s popěrným právem disponuje nejvyšší mírou znalostí o problematice, s možností náhledu do všech přihlášených pohledávek. Zároveň by se dalo říct, že na řízení kouká s nezaujatým odstupem, což do řízení vnáší velkou míru transparentnosti. Věřitelé mohou insolvenčního správce na své schůzi ze strany odvolat. Jeho popěrné úkony jsou ovšem chráněny i přes jeho odvolání z funkce. Insolvenční zákon musel touto ochranou reagovat na situace, kdy insolvenční

⁹ VRBA, Milan, Oldřich ŘEHÁČEK, Jan ZŮBEK a Martin DIRHAN. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Vybraná judikatura.

¹⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 3. 2018, č. j. 3 VSPH 148/2018-P3-8.

správce učiní popěrný úkon, ale následně je odvolán ze své funkce věřiteli, se záměrem ovládnutí insolvenčního řízení ze strany věřitelů. Ochranou popěrného práva je tedy znemožněno ovlivňování řízení.¹¹ V případě neexistence ochrany popěrného úkonu by si mohli věřitelé na místo popírajícího insolvenčního správce dosadit jiného, který by věřitelům vyšel ohledně popěrné pohledávky vstříc a tím ovlivnit řízení.

Insolvenční soud v rámci své dohledací činnosti vykonává dohled nad insolvenčním správcem. Dohled se vztahuje na posouzení toho, jestli insolvenční správce činí potřebné kroky k naplnění účelu řízení, zda postupuje v souladu se svými povinnostmi a s řádnou péčí. Důležité je, aby při přezkumu pohledávek postupoval pouze a jen dle svých vlastních úvah a nenechal se ve svém rozhodování ovlivnit žádným procesním subjektem.

Dle §11 odst.2 IZ může soud v rámci své dohledací činnosti dávat pokyny pro insolvenčního správce v konkrétním insolvenčním řízení. Pokyny se ovšem vztahují pouze k vykonání určité činnosti, pokynem nemůže být ovlivňován obsah činnosti. Insolvenční soud může insolvenčnímu správci uložit, aby přezkoumal přihlášenou pohledávku, není ovšem oprávněn uložit, jaký by insolvenční správce měl k pohledávce po přezkoumání zaujmout postoj. Jestliže po přezkoumání není dán důvod pro popěrní pohledávky, nesmí insolvenční správce jednat jinak, než že pohledávku bude považovat za zjištěnou. Jestliže po přezkoumání pohledávky nabude dojem, že pohledávka není z pohledu pravosti, výše, pořadí přihlášená po právu, popře ji.

Jeho postoj k pohledávce není vázán na jiné popěrné úkony ostatních aktivně legitimovaných subjektů. Až do konce konaného přezkumného řízení nebo jednání s dlužníkem, může své popěrní vzít zpět a pohledávku dodatečně zjistit.

Popěrní vykonatelné a nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem přináší jistá omezení a pravidla, za kterých se popěrný úkon uskuteční. Na popěrný

¹¹ Ochrana zakotvena novelizací insolvenčního zákona účinného k 01.07.2017.

úkon jsou dále vázány procesní kroky, které se liší v závislosti na druhu popírané pohledávky.

2.1.4. Popěrné právo dlužníka

Dlužník může popírat, stejně jako insolvenční správce, pravost, výši a pořadí pohledávky. Obecně platí, že popěrné právo dlužníka na zjištění pohledávky dopad nemá. Toto obecné pravidlo je následně přizpůsobeno jednotlivým způsobům řešení úpadku dlužníka. Popření pohledávky bude mít vždy za účinek to, že upravený seznam přihlášek (s uvedeným popěrným úkonem) nemůže být nikdy po skončení insolvenčního řízení exekucním titulem.¹²

Obsah popěrného úkonu musí být oproti insolvenčnímu správci daleko konkrétnější. Popírá-li dlužník pravost, musí namítat, že pohledávka buďto vůbec nevznikla, zanikla, anebo je promlčená. U popření výše pohledávky musí konkrétně uvést, v jaké (nižší) výši pohledávka existuje. U popření pořadí musí dlužník uvést, jaké podle něj má pohledávka skutečně mít.¹³

Při likvidačním způsobu řešení úpadku je celkově obsah popěrného práva dlužníka užší. V případě konkursu nemá popěrné právo dlužníka vliv na zjištění pohledávky, díky tomu se popěrný úkon ani nedotkne hlasovacích práv věřitele, které jsou s danou pohledávkou spojeny.

Při sanačním způsobu řešení úpadku (oddlužením nebo reorganizací) má popření dlužníka a insolvenčního správce stejný vliv na zjištění pohledávky. Existence popřené pohledávky bude muset být prověřena v následně vyvolaném odporovém sporu. Dojde-li k přeměně způsobu řešení úpadku ze sanačního na likvidační, přestává mít dlužníkovo popření vliv na zjištění pohledávky, jako je tomu popsáno v režimu výše, s rozdílem hlasovacích práv věřitelů, kterých se to v tomto případě nedotýká. V odporovém sporu, ve kterém se věřitel domáhá zjištění

¹² Chaloupecká, K. Insolvenční Právo V Teorii a Praxi. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 192.

¹³ MARŠÍKOVÁ J., Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019.

své pohledávky a pominou-li účinky schválení oddlužení, insolvenční soud věřitelovu žalobu, kterou se domáhá určení pravosti zamítne. Věřitel v tu chvíli bude osobou neoprávněnou k tomu podat žalobu na určení pravosti pohledávky.¹⁴ Po skončení insolvenčního řízení upravený seznam přihlášek opět nebude moci být použit jako exekuční titul.

Omezení pro dlužníka plyne v popěrném úkonu, který by činil vůči vykonatelné pohledávce. Proti dlužníkovi v tu chvíli stojí pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu, proti kterému se mohl a měl bránit v předcházejícím daném řízení.

2.1.5. Popěrné právo přihlášeného věřitele

Možnost popření pohledávky přihlášených věřitelem zakotvuje derogační Nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, na který navázaly novelizace a s účinností od 31.3.2011 mají věřitelé v zákonné úpravě zakotvenou aktivní legitimaci k popěrným úkonům. Jako jedinému subjektu insolvenčního řízení zákon předepisuje v §10 InsPod formulářovou formu popěrného úkonu a k popěrnému úkonu se přihlíží jen za splnění všech náležitostí. Popěrný úkon se v pozdější fázi insolvenčního řízení, jestliže nedojde k odmítnutí popěrného úkonu, stává samotnou odporovou žalobu. Z toho důvodu jsou na popěrný úkon kladeny větší nároky než na popěrné úkony insolvenčního správce a dlužníka. Z popěrného úkonu musí být zřejmé, zda je popírána pravost, výše nebo pořadí. Jestliže je popřena výše, je nutné uvést, jaká je podle věřitele její skutečná výše. V případě popření pořadí musí být uvedeno, jaké skutečné pořadí dle věřitele pohledávce náleží.

Popěrný úkon přihlášeného věřitele je účinný jen v případě způsobu řešení úpadku dlužníka oddlužením či konkursem. Jestliže byla dlužníkovi povolena reorganizace, nemá popěrný úkon po dobu trvání reorganizace účinky ve vztahu k zjištění pohledávky.

¹⁴ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2018, sen. zn. 29 ICdo 121/2016.

Samotný popěrný úkon musí být ze strany věřitele doručen insolvenčnímu soudu nejpozději 3 pracovní dny před konáním přezkumného jednání, v případě způsobu řešení úpadku oddlužením pak 10 dnů od uplynutí doby k přihlašování pohledávek. Současně v oddlužení platí, že lhůta 10 dnů neuplyne dříve, než 7 dní ode dne zveřejnění přihlášky pohledávky v insolvenčním rejstříku.¹⁵ Popření pohledávky jiného přihlášeného věřitele nemá vliv na jeho hlasovací práva. Není tedy nutné vyvolávat hlasování o přiznání hlasovacích práv.

Popěrný úkon přihlášeného věřitele, náležitosti takového úkonu a s tím spojené povinnosti při podání odporové žaloby budou důkladněji rozebrány v poslední kapitole této diplomové práce.

2.1.6. Popření pravosti, výše a pořadí pohledávky a jeho účinky

V případě popření pravosti pohledávky namítáme, že pohledávka vůbec nevznikla, nebo již zcela zanikla, nebo je promlčená. Při kombinaci popěrných důvodů bude vždy jako první zkoumána pravost pohledávky. Při zjištění, že pohledávka není přihlášena po právu by bylo zbytečné zkoumat její výši nebo pořadí, neboť se k pohledávce v insolvenčním řízení nebude vůbec přihlížet.

K důvodům vzniku pohledávky je ze strany věřitele potřeba vylíčit skutečnosti, ze kterých vyplývá jeho nárok. Jestliže věřitel důvod vzniku své pohledávky dostatečně neuvede, insolvenční správce nebude moci přezkoumat existenci pohledávky a z jeho strany takový nedostatek povede k popření pohledávky co do pravosti. Z toho důvodu musí být skutkový děj uveden v takovém rozsahu a natolik konkrétně, aby byla vyloučena možnost záměny s jiným skutkem.¹⁶ Ze souhrnu skutečností musí vyplynout, o jaký právní vztah věřitel svůj nárok v přihlášce opírá. Není ale povinen uvádět přímo právní kvalifikaci, neboť dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2006, sp. zn. 33 Odo 704/2004 je *„Subsumpce skutkového děje pod příslušné ustanovení skutkové podstaty právní normy je totiž vyhrazena soudu, což znamená, že nesprávné právní posouzení*

¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 ICdo 17/2012.

¹⁶ HÁSOVÁ, J., MORAVEC, T., Insolvenční řízení. Vydání druhé. Praha : C. H. Beck, 2018.

vyličeného skutku žalobcem, je irelevantní a nemůže mu být na újmu.“¹⁷ Věřitel není limitován žádným rozsahem k vyličení skutku, je tedy žádoucí, aby uvedl všechny okolnosti, které se mu budou jevit jako předmětné k doložení jeho nároku. Důsledkem účinného popření ze strany insolvenčního správce či dlužníka bude vyškrtnutí takové pohledávky ze seznamu pohledávek a její zánik. Jestliže to byla věřitelova jediná pohledávka v rámci tohoto insolvenčního řízení, bude vyškrtnutí mít za následek také ukončení jeho účasti v insolvenčním řízení.

Při popření výše přihlášené pohledávky je namítáno, že dlužníkův závazek je ve skutečnosti nižší než přihlášená částka. Popření výše pohledávky nemá vliv na její pořadí. Při popěrném úkonu je nutné uvést, jaká je skutečná výše. Předmětem odporového sporu bude poté popřená částka. Výsledkem sporu je pak určení výše částky, která ale nesmí být nižší, než jak ji insolvenční správce na přezkumném jednání uznal. Insolvenční zákon v ustanovení § 178 odst. 1 věty druhé a § 179 odst. 1 věty třetí IZ počítá i se situací, kdy ze sporu vyplyne, že částka, která je zjištěna je ve skutečnosti nižší než 50% přihlášené částky. Z toho pro věřitele plyne problém, jelikož to znamená, že si svou pohledávku značně nadhodnotil. Důsledkem nadhodnocení může být to, že se k pohledávce nebude přihlížet ani v rozsahu, ve kterém byla v rámci odporového sporu zjištěna. Věřiteli může být na návrh insolvenčního správce, insolvenčním soudem uložena povinnost k zaplacení částky ve prospěch majetkové podstaty dlužníka. Úvaha nad výší je ponechána na insolvenčním soudu. Výše bude určována s přihlédnutím ke všem okolnostem, nejvýše může jít o částku, o kterou si věřitel svou pohledávku nadhodnotil.¹⁸

Popření pořadí pohledávky nemá vliv na její výši a pravost. V případě popření pořadí je namítáno, že přihlášená pohledávka má mít méně výhodné pořadí na uspokojení, než ve kterém byla přihlášena do insolvenčního řízení, nebo je-li namítáno uspokojení ze zajištění. V popěrném úkonu je nutné, aby popírající subjekt uvedl, jaké v jakém pořadí má být pohledávka uspokojena. *„Vzhledem k tomu, že přezkumu (a s tím související možnosti popírání) podléhají jen přihlašované pohledávky, má o popření pořadí pohledávky smysl hovořit jen ve*

¹⁷ Dále také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2008, sp. zn. 33 ODO 454/2006

¹⁸ ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., § 178 [Důsledky zjištění pohledávky v jiné než přihlášené výši]. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H., a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

dvou případech: (i) je-li popíráno pořadí s odůvodněním, že přihlášená pohledávka je ve skutečnosti pohledávkou podřízenou (což však nebude platit v případě podřízených pohledávek vyplývajících z účasti v obchodní korporaci, které se nepřezkoumávají, ale toliko evidují; spor o jejich pořadí je pak nutné řešit postupem podle § 203a), a (ii) je-li popíráno pořadí s odůvodněním, že s přihlášenou pohledávkou není spojeno právo na uspokojení ze zajištění.“¹⁹

2.1.7. Kombinace popěrných úkonů

Insolvenční zákon kombinaci popěrných úkonů nevylučuje. Vzhledem ke koncentraci popírání přihlašovaných pohledávek, kdy má oprávněný subjekt jen omezenou dobu k učinění popěrného úkonu, neboť po uplynutí doby jeho právo popřít pohledávku zaniká, jsou z důvodu procesní opatrnosti kumulovány popěrné úkony. Pro kumulaci musí být splněny podmínky, které tyto kroky doplňují.

Je-li kombinována pravost s výší nebo pořadím pohledávky, bude se jednat o tzv. eventuální popěrný úkon.²⁰ Popřena bude pravost pohledávky a v případě, že by soud toto popření neshledal jako důvodné, pro jistotu subjekt popře také výši či pořadí pohledávky. Soud se při kombinaci popěrných úkonů v odporovém sporu prvotně zaměří na její pravost. Jestliže by nemohl pohledávku uznat za pravou, nebude již v posuzování pohledávky co do výše či pořadí dále pokračovat.²¹

Popře-li oprávněná osoba výši a pořadí pohledávky, bude to pouze prostá kumulace popěrných úkonů, které na sobě nejsou nijak závislé. Z toho důvodu je povoleno jejich souběžné posuzování a následné uplatnění nezávisle na sobě. Negativní stanovisko v případě jednoho popěrného úkonu nezaloží nemožnost posoudit pohledávku i podle dalšího popěrného úkonu.

¹⁹ ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., § 196 [Účinky popření pohledávky]. SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H., a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

²⁰ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10.10.2020, sp. zn. 58 ICm 1227/2020.

²¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4704/2010 (Rc 81/2012).

Při kombinaci popření pravosti a výše nevykonatelné pohledávky, bude žalující věřitel podávat žalobu s jednoduchým petitem, kdy bude žádat o určení, že jeho pohledávka je přihlášena zcela po právu.

V případě popření pravosti v kombinaci s výší vykonatelné pohledávky, bude popírající subjekt prosazovat, že pohledávka není po právu jako celek a *in eventum*, že není po právu jen do určité výše. Petit bude v tomto případě shodně formulován s popěrným úkonem.²²

Kombinace popření pravosti/výše a pořadí pohledávky nevykonatelné pohledávky zapříčiní, že žalující věřitel bude podávat žalobu o dvou samostatných petitech. Petity na sobě sice budou nezávislé, avšak věcně bude výrok v rozhodnutí o pořadí záviset na výroku o její pravosti.

Kombinace pravosti/výše a pořadí u vykonatelné pohledávky, žádné sporné otázky nevyvolá. Žalobu na určení pravosti a výše může podat jen insolvenční správce či dlužník (v závislosti na způsobu řešení úpadku) a žalobu na určení pořadí může podat jen věřitel popřené pohledávky. Každý za sebe tak bude podávat žalobu, která bude mít jednoduchý petit.

2.1.8. Vyrozumění o popření přihlášené pohledávky

Dle §197 odst.2 IZ je účelem vyrozumění poskytnout věřiteli popřené pohledávky poučení, jak má dále v insolvenčním řízení postupovat. Vyrozumění se poskytuje věřiteli, který se neúčastnil přezkumného jednání, nebo i přes jeho účast nebyl insolvenčním správcem řádně poučen.

Náležitosti písemného vyrozumění o popření pohledávky stanovuje §13 InsPod. Stěžejním bodem je poučení věřitele o tom, co se stane v případě, že věřitel, jehož pohledávka byla popřena, nepodá včas proti insolvenčnímu správci u insolvenčního soudu žalobu na určení pravosti, výše nebo pořadí. Jestliže věřitel

²² ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., § 192 [Popření přihlášených pohledávek]. SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H., a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

nepodá včas žalobu na určení pravosti, nebude v insolvenčním řízení k jeho pohledávce nadále přihlíženo. Pohledávka popřena co do výše bude zjištěna ve výši, v jaké byla uvedena při popěrném úkonu. Totéž platí i pro pořadí pohledávky.

Poučení musí dále obsahovat, že se věřitel v žalobě musí omezit jen na důvody, které uvedl v přihlášce nebo na přezkumném jednání.

Lhůta, která je nedílnou součástí poučení je stanovena na 30 dní od konání přezkumného jednání (nebo právní moci usnesení o schválení zprávy o přezkumu) a zároveň, že tato lhůta neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění. V případě, že se věřiteli nedostalo řádného poučení, ať už v podobě vyrozumění písemného či ústního při přezkumném jednání, nemůže díky tomu být založen počátek běhu lhůty k podání žaloby.

Insolvenční správce má povinnost po odeslání vyrozumění věřiteli doručit vyrozumění také insolvenčnímu soudu spolu s dokladem o doručení, který vše zveřejní v insolvenčním rejstříku. To má přínos zejména v případě, že se věřiteli nepodařilo doručit (resp. věřitel si nepřevzal zásilku od poštovních služeb). Zveřejnění v insolvenčním rejstříku pro tyto případy bude suplovat řádné doručení, aby mohl být započat běh lhůty pro podání žaloby na určení.²³

Insolvenční správce je povinen věřitele poučit pro případ, že by bylo schváleno dlužníkovou oddlužení či reorganizace o tom, že v případě popření dlužníkem i insolvenčním správcem je věřitel povinen svou žalobu směřovat proti oběma. Při neúplné výzvě nezapočne věřiteli běžet lhůta k podání žaloby vůči dlužníku, neboť o povinnosti podat žalobu vůči oběma popírajícím nebyl ve vyrozumění poučen.²⁴ Na běh lhůty k podání žaloby proti popírajícímu správci nebude mít neúplné poučení vliv.

²³ VRBA, M., ŘEHÁČEK O., ZŮBEK, J., a DIRHAN, M. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Vybraná judikatura.

²⁴ usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 2. 2010, č. j. KSUL 45 INS 857/2008, 1 VSPH 544/2009-P6-8.

2.1.9. Zpětvzetí popření přihlášené pohledávky

§201 odst.1 písm.c) IZ umožňuje insolvenčnímu správci jím učiněné popření nevykonatelné pohledávky vzít zpět. Na první pohled by se mohlo zdát, že ze zákonného ustanovení vyplývá, že každé zpětvzetí bude mít za následek zjištění pohledávky.

Je důležité se na to podívat z pohledu doby, kdy je zpětvzetí učiněno. Pro zpětvzetí je nejdůležitější nejzazší doba, ve které může insolvenční správce vzít své popření zpět. Insolvenční správce může své účinné popření pravosti nevykonatelné pohledávky vzít zpět jen po dobu, po kterou se podle insolvenčního zákona k takto popřené pohledávce přihlíží. K takto popřené pohledávce se přihlíží nejpozději do skončení lhůty, kterou má věřitel k podání odporové žaloby u insolvenčního soudu. Jestliže věřitel žalobu podá, pak se k popřené pohledávce přihlíží do doby, kdy rozhodnutí insolvenčního soudu o odporové žalobě nabyde právní moci.²⁵ Jestliže ale zpětvzetí přijde až v moment, kdy se již k pohledávce nepřihlíží, bude takové zpětvzetí subjektem učiněné bez procesních účinků.

Zpětvzetí popření, které učinil věřitel vůči jinému věřiteli může učinit nejpozději do momentu prosazení právní fikce, kdy se z popěrného úkonu stane dle §200 odst. 5 odporová žaloba.²⁶

V režimu odporového sporu, zahájeného na základě určovací žaloby věřitelem, je důležité uvědomit si časovou posloupnost úkonů popírajícího insolvenčního správce a žalujícího věřitele. Aby mohla být pohledávka zjištěna, je důležité, aby byl nejdřív vzat zpět popěrný úkon a až poté odporová žaloba. Kdyby byla první vzata zpět žaloba, k pohledávce se nebude přihlížet, jak vyplývá z rozhodovací praxe soudů.²⁷

²⁵ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30.11.2015, sp.zn. 13 VSOL 186/2015-32.

²⁶ MARŠÍKOVÁ, J. Zpracování přihlášek pohledávek a jejich přezkum. Soukromé právo. 2018, č. 7, s. 49 a násl.

²⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 09. 05. 2017, sp. zn. 1 VSPH 2416/2016-P27-10.

2.1.10. Posouzení vykonatelnosti

Prvotním posouzením insolvenční správce zjistí, zda pohledávka, kterou věřitel přihlásil jako vykonatelnou, takovou vlastnost skutečně má. Vykonatelnou se pohledávka musí stát nejpozději do rozhodnutí o úpadku.

I přesto, že věřitel přihlásí svou pohledávku jako vykonatelnou a zároveň její vykonatelnost doloží veřejnou listinou, mohou vzniknout nesrovnalosti, které zapříčiní přezkoumání jeho pohledávky jako nevykonatelné. Důvody pro které insolvenční správce posoudí pohledávku jako nevykonatelnou nesmí být shodné s důvody, pro které insolvenční správce pohledávku popře.²⁸

Do ustanovení §191 odst. 2 IZ bylo s účinností od 1.1.2014 zakotvena povinnost insolvenčního soudu, aby o takových sporech mezi věřitelem přihlášené pohledávky jako vykonatelné a insolvenčním správcem přezkoumané pohledávky jako nevykonatelné, rozhodl v rámci své dohledací činnosti usnesením. Z usnesení musí plynout závěr, zda je pohledávka pro účely přezkumu považována za vykonatelnou, či nikoliv. Dle důvodové zprávy k dané novele insolvenčního zákona ustanovení §191 odst. 2 IZ posílí právní jistotu věřitelů, když poslední slovo v posouzení o vykonatelnosti bude mít insolvenční soud. Je tím zabráněno, aby insolvenční správce posuzoval vykonatelnost pohledávky na základě své libovůle či dokonce svévole. Usnesení, které se pro účely řízení bude považovat za rozhodnutí, zda bude pohledávka považována za vykonatelnou či nevykonatelnou, by měl insolvenční soud vydat nejpozději do skončení přezkumného jednání. Může se ovšem stát, že insolvenční soud takové usnesení nevydá.

Z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2019, sp. zn. 29 ICdo 144/2017 plyne: „*Jestliže insolvenční soud do skončení přezkumného jednání svým usnesením neodstraní pochybnosti o tom, zda se pohledávka považuje (má považovat) pro účely jejího přezkoumání za vykonatelnou (vyvolané tím, že insolvenční správce zpochybní vykonatelnost pohledávky, kterou současně popře co do pravosti nebo výše) [§ 191 odst. 2 věta třetí insolvenčního zákona], je pro další postup rozhodné,*

²⁸ VRBA, M., ŘEHÁČEK O., ZŮBEK, J., a DIRHAN, M. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Vybraná judikatura.

že insolvenční správce věřitele vyrozuměl, že jeho pohledávka byla popřena jako nevykonatelná. Žalobu podanou věřitelem na základě takového poučení (vyrozumění) nelze poté, co v průběhu řízení vyjde najevo, že popřená pohledávka je pohledávkou vykonatelnou, jen proto zamítnout nebo odmítnout. Žalovaný (insolvenční správce) je však v takovém případě povinen prokázat důvod popření podle § 199 insolvenčního zákona; srov. § 198 odst. 3 insolvenčního zákona.“

V případě, že tedy insolvenční soud takové rozhodnutí nevydá a insolvenční správce pohledávku popře, musí věřitele správně vyrozumět o tom, že jeho pohledávka byla přezkoumána jako nevykonatelná a jako taková byla i popřena. Aktivně legitimovaný k podání odporové žaloby je výlučně věřitel, jehož pohledávka byla popřena. V rámci řízení o odporovém sporu je pak následně z důvodu toho, že insolvenční soud rozpor mezi insolvenčním správcem a věřitelem nerozhodl, možnost dodatečně přezkoumat vykonatelnost popřené pohledávky.²⁹ Po přezkoumání a uznání pohledávky za vykonatelnou či nikoliv bude také vyřešena otázka, zda je popírající věřitel vázán popěrnými důvody či nikoliv.

Ze závěru v usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 25/2011 z 18. 7. 2013 plyne právní věta: „Věřitel, jehož přihlášenou pohledávku popřel insolvenční správce nebo dlužník jako „nevykonatelnou“, a který zmeškal lhůtu k podání žaloby o určení pravosti nebo výše pohledávky určenou ve vyrozumění (výzvě) insolvenčního správce dle § 197 odst. 2 insolvenčního zákona, nemá v rámci opravných prostředků proti rozhodnutí o odmítnutí přihlášky, jež se opírá o ustanovení § 198 odst. 1, věty třetí, insolvenčního zákona ve spojení s ustanovením §185 insolvenčního zákona, k dispozici (jako účinnou) obranu založenou na tvrzení, že výzvu ignoroval proto, že má za to, že přihlášená pohledávka je pohledávkou „vykonatelnou“ (pro niž platí režim ustanovení § 199 insolvenčního zákona).“

Pro věřitele by tedy neměla být účast jen pouhou formalitou, neboť nejpозději na přezkumném jednání mohou zvrátit popření své pohledávky a předejít tak odporovému sporu. Realitou ovšem zůstává nepřítomnost věřitelů na přezkumných jednáních.

²⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22.09.2020, sp.zn. 12 VSOL 332/2020-36

3. Odporové spory o pravost, výši a pořadí pohledávky

Incidenční spory jsou vymezeny v §159 IZ. Není náhoda, že se spory o pravost, výši a pořadí dostaly hned na první příčku ve výčtu incidenčních sporů v rámci insolvenčního řízení. Jak již bylo výše zmíněno, spory o pravost, výši a pořadí jsou považovány za nejčteněji zahajované spory v rámci insolvenčního řízení.

3.1. Náležitosti žaloby

Jakýkoliv incidenční spor je ovládán zásadou dispoziční a projednací, z toho mimo jiné plyne to, že odporové spory v insolvenčním řízení se zahajují vždy na návrh oprávněné osoby. Nelze tedy zahájit řízení z moci úřední. Oprávněná osoba k podání žaloby se liší podle vlastností popírající pohledávky. Vlastností pohledávky se myslí buď jestli je pohledávka vykonatelná nebo nevykonatelná, či její pravost, výše nebo pořadí. V případě přihlášené nevykonatelné pohledávky bude oprávněn podat odporovou žalobu na určení pravosti, výše či pořadí věřitel, jehož pohledávka byla popřena, či ustanovený správce, pokud pohledávka byla „zajištěna“ pro účely trestního řízení.³⁰ Výjimku z tohoto pravidla bude tvořit případ, kdy pohledávku věřitele popře jiný věřitel. V tu chvíli bude osobou oprávněnou k podání žaloby na určení popírající věřitel. Více o věřitelském popření pohledávky bude popsáno v poslední kapitole této diplomové práce.

Jakékoliv podání ve věci odporového sporu bude vždy zveřejněno v insolvenčním rejstříku pod oddílem C – Incidenční spory. Incidenční spory mají samostatnou „příhrádku“ v insolvenčním rejstříku, neboť je důležité, aby byla zachována přehlednost a také rychlost vyhledávání v konkrétním insolvenčním spise. V mnoha případech jsou věřitelé laici, pro které je stále svět insolvenčního řízení neprobádaná oblast. Je tedy důležité, aby řízení pro ně bylo co nejpřehlednější a nejkomfortnější, čemuž přehledný elektronický insolvenční rejstřík hodně napomáhá.

³⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. května 2019, sp.zn. 101 VSPH 78/2019-195

Pohledávka se v moment podání žaloby překlápí do režimu soudního řízení, proto se bude více subsidiárně k insolvenčnímu zákonu používat občanský soudní řád.

Návrh, na základě kterého je incidenční řízení zahájeno má povahu žaloby, která musí splňovat obecné náležitosti dle §42 odst. 4 a §79 odst. 1 OSŘ a řízení o takové žalobě má povahu sporného řízení.³¹ Náležitosti podle §42 OSŘ se myslí zejména určení, kterému soudu je podání směřováno, které věci se týká a co je žalobou sledováno.

Dle § 79 odst. 1 OSŘ se žaloba neobejde bez identifikace účastníků³², vylíčení rozhodnutých skutečností (to se bude lišit v návaznosti oprávněné osoby a druhu popřené pohledávky), svá tvrzení je nutné v žalobě podkládat důkazy, které je nutné nejen zaznamenat v textu žaloby, ale také je připojit přílohou k podané žalobě. Samozřejmostí je také podpis a datování.

Při nesplnění náležitosti podání bude oprávněný vyzván k nápravě dle postupu podle §43 OSŘ.³³ Výjimku tvoří věřitel, který popřel pohledávku jiného věřitele. Pro toho platí jiný systém podání žaloby, neboť jeho popěrný úkon se v případě jeho bezvadnosti stane žalobou. V případě nesplnění náležité formy nebude k jeho žalobě přihlíženo.

Žaloba, jejíž podání činí věřitel popřené pohledávky, bude směřovat buďto proti insolvenčnímu správci nebo dlužníkovi, pokud jeho popěrný úkon má vliv na zjištění pohledávky. Popření jak insolvenčním správcem tak dlužníkem by pro věřitele popřené pohledávky znamenalo podat žalobu proti oběma popírajícím, jelikož insolvenční správce a dlužník budou vystupovat jako nerozluční společníci.³⁴ Pokud věřitel nepodá žalobu proti oběma popírajícím, pak v rozsahu

³¹ WINTEROVÁ, A., a MACKOVÁ, A. Civilní právo procesní. Část druhá, Řízení vykonávací, řízení insolvenční. Student. Praha: Leges.

³² Jméno, příjmení, rodné číslo, nebo identifikační číslo, v případě účastenství či vedlejšího účastenství též jejich identifikace. Jestliže mají zástupce, tak jejich identifikace.

³³ ŘEHÁČEK, O., VRBA, M. § 196 [Účinky popření pohledávky]. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

³⁴ Z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2015, sen. zn. 29 ICdo24/2013 (Rc 33/2016) plyne, že Nejvyšší soud se s výrazem „nerozluční společníci“ neztotožňuje, avšak ani to blíže neodůvodňuje. Odborná literatura s pojem „nerozluční společníci“ pracuje.

popření pohledávky tím z popírajících, vůči kterému věřitel žalobu nepodal, nastávají účinky uvedené v § 198 odst. 1 větě třetí insolvenčního zákona. Včasnou žalobu podanou přihlášeným věřitelem ve stejném rozsahu vůči druhému popírajícímu, insolvenční soud zamítne.

V praxi se může stát, že na svolané schůzi věřitelů je insolvenční správce, který popřel danou pohledávku, odvolán ze své funkce a nahrazen jiným insolvenčním správcem. Odvolaný insolvenční správce tuto skutečnost sdělí insolvenčnímu soudu, který sdělení zveřejní v insolvenčním rejstříku. Jestliže byla žaloba podána ještě před tímto sdělením, musí oprávněný žalobu doplnit a za žalovaného v tomto případě označit nově ustanoveného insolvenčního správce. Nově ustanovený insolvenční správce si poté v roli žalovaného „přebere“ popěrný úkon svého předchůdce, jelikož popěrný úkon již bude spjat s pohledávkou a jeho účinky s odvoláním insolvenčního správce nekončí.

3.2. Lhůty k podání žaloby

Lhůta k podání žaloby je vždy obsažena v poučení insolvenčního správce ať už ústně na přezkumném jednání (v případě způsobu řešení úpadku reorganizací nebo konkursem) nebo písemně ve vyrozumění o popěrném úkonu (v případě osobního jednání dlužníka s insolvenčním správcem při způsobu řešení úpadku oddlužením). Poučení o popření a dalším procesním postupu činí insolvenční správce buďto vůči věřiteli popřené pohledávky nebo vůči dlužníku. Lhůta k podání žaloby je stanovena insolvenčním zákonem na 30 dní. Počátek lhůty je spjat se dnem, kdy se konalo přezkumné jednání. Věřitel by se v zásadě měl ve svém zájmu přezkumného řízení účastnit, i když to není jeho povinností. Insolvenční správce ho tak může hned ústně při jednání vyrozumět o popření, sdělit mu lhůty a jeho další možnosti v procesních krocích. Nepřítomnému věřiteli zašle insolvenční správce vyrozumění a lhůta začne běžet dnem po doručení vyrozumění. U způsobu řešení úpadku oddlužením se přezkumné jednání nekoná, počátek lhůty je tedy spjat s nabytím právní moci usnesení, kterým se schvaluje zprávu o přezkumu. Právní moc nabývá usnesení ve chvíli zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Současně platí, že lhůta neuplyne dřív než 15 dní po doručení vyrozumění věřiteli, který se neúčastnil přezkumného řízení a nebo se účastnil, ale nedostalo se mu řádného

poučení. Není v zásadě vyloučeno, aby věřitel podal žalobu ještě před doučením vyrozumění od insolvenčního správce. O popření své pohledávky se zpravidla věřitel dozvídá dříve z insolvenčního rejstříku.

Žalobu je nutné podat k insolvenčnímu soudu, u kterého se vede předmětné insolvenční řízení. Z neznalosti či nedbalosti věřitele se může stát, že žalobu podá u věcně či místně nepřislušného soudu. Takový soud v tu chvíli postoupí věc nadřízenému soudu k rozhodnutí o příslušnosti a příkázání věci, respektive věc může postoupit příslušnému soudu. Uvedená lhůta k podání žaloby je hmotněprávní, což znamená, že žaloba musí být nejpozději poslední den lhůty doručena místně a věcně příslušnému soudu. Její zmeškání nelze prominout ani prodloužit. Výjimku zde netvoří ani osobní okolnosti, které by za normálních podmínek lhůtu stavěly.³⁵

Podání včasné žaloby u věcně a místně nepřislušného soudu bude sice splňovat účinky procesních lhůt, už ale nikoliv hmotněprávní účinky. Není v možnostech soudu, aby hned v ten den stihl o své nepřislušnosti rozhodnout a žalobu postoupit věcně a místně příslušnému soudu. Nesprávně podaná žaloba bude tedy mít za následek její odmítnutí pro opožděnost, jelikož lhůta k podání marně uplyne.

3.3. Účastenství a vedlejší účastenství v odporovém sporu

Za účastníky odporového sporu se obecně považují žalobce a žalovaný. Základním kritériem bude jejich plná procesní způsobilost. Oba procesní subjekty se v řízení mohou nechat zastoupit, nejčastěji bude zastoupení realizováno advokátem. Dle rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11.01.2017 č.j. 11 VSOL 286/2016-23 platí, že plná moc, která byla udělena pro zastupování v insolvenčním řízení, platí také pro odporové spory.

Není neobvyklé ani zastoupení insolvenčního správce. Vzhledem k vytiženosti insolvenčních správců, kteří současně vystupují v několika

³⁵ Například hospitalizace oprávněného

insolvenčních řízeních. Z toho důvodu není vyloučeno zastoupení jiným insolvenčním správcem v rámci jedné společnosti, povětšinou je zastoupení advokátem. Zastupování insolvenčního správce advokátem není vyloučeno ani ve chvíli, kdy on sám je advokátem. Je to taktéž z hlediska jeho vytíženosti.³⁶

Ve vyvstalých odporových sporech je přípustné vedlejší účastenství. Dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.9.2019, sp. zn. 29 ICdo 104/2019 je možné za vedlejšího účastníka považovat zástavního věřitele.

Dle ust. §7c a §9 písm. e) IZ, §35 OSŘ a §5 zákona č. 283/1993 Sb. Zákon o státním zastupitelství je možná výjimka z obecných pravidel OSŘ v podobě přistoupení státního zastupitelství na pozici vedlejšího účastníka odporového sporu. Jeho přistoupení je možné v jakékoliv fázi insolvenčního řízení, včetně odporových sporů.³⁷ Státní zastupitelství v tomto případě bude chránit veřejný zájem a dohlížet na dodržování zásady insolvenčního řízení. Z procesního hlediska přistoupení státního zastupitelství není potřeba žádného souhlasu ze strany insolvenčního soudu. Státní zastupitelství svou účast soudu písemně oznámí a do řízení vstoupí. Postoj soudu k vedlejšímu účastníkovi bude po přistoupení stejný jako k ostatním účastníkům. Státní zastupitelství v řízení může činit obecné procesní úkony dle §35 odst.2 OSŘ, podávat opravné prostředky dle §69 IZ a má možnost účastnit se schůze věřitelů. Úkony, které může vykonávat jen výlučně účastník insolvenčního řízení, státnímu zastupitelství nepřísluší.³⁸

3.4. Soudní poplatek

S podáním každé žaloby v odporovém sporu je spojeno zaplacení soudního poplatku, která podle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, který podle položky 13 písm. a) sazebníku, jenž tvoří přílohu k zákonu (dále jen „ZSP“) činí 5.000,-Kč. Nezáleží, kolik pohledávek oprávněná osoba popírá, poplatek bude zaplacen souhrnně za všechny v uvedené výši. Výjimku tvoří žaloba či žaloby, které podává věřitel, který popírá pohledávku jiného věřitele, jelikož se soudní

³⁶ Tento názor uvedl ve své argumentaci také Vrchní soud v Praze ze dne 21.1.2020, čj. 102 VSPH 18/202-25.

³⁷ HÁSOVÁ, J., MORAVEC, T. Insolvenční řízení. Vydání druhé. Praha: C.H.Beck, 2018., s. 42.

³⁸ Např. podat insolvenční návrh, měnit žalobu, uzavírat smír.

poplatek váže ke každé podané žalobě zvlášť. Soudní poplatek je splatný s podáním žaloby. Jestliže soudní poplatek nebyl s podáním žaloby zaplacen, vyzve soud žalobce dle §9 odst.1 ZSP k zaplacení soudního poplatku v dodatečné lhůtě, kterou dle svého uvážení stanoví. Zároveň ale platí, že lhůta k zaplacení nemůže být kratší než 15 dní od doručení písemné výzvy. Výzva soudu by měla obsahovat částku, která je potřeba zaplatit a poučení, že v případě nezaplacení řízení zastaví. O výzvě soud rozhoduje usnesením.³⁹ Částka uvedená ve výzvě má deklaratorní povahu, neboť tím dochází jen k individualizaci částky, nikoliv k jejímu vzniku. Z toho důvodu není proti tomuto usnesení přípustné odvolání.

Dle §11 odst.2 písm. n) ZSP je insolvenční správce a dlužník za určitých podmínek osvobození od placení soudních poplatků za podání odporové žaloby. Insolvenční správce a dlužník musí splnit dvě podmínky pro osvobození od soudního poplatku a to: musí mít insolvenční správce a dlužník dispoziční oprávnění v řízení o nárocích a zároveň se musí jednat o odporovou žalobu, jejíž nárok se týká majetku, který patří do majetkové podstaty, nebo nárok který má být z tohoto majetku uspokojen. Podle § 229 odst. 3 IZ, nestanoví-li tento zákon jinak, je ve vztahu k majetkové podstatě osobou s dispozičními oprávněními dlužník v době do rozhodnutí o úpadku, dlužník v době od rozhodnutí o úpadku do rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, insolvenční správce v době od prohlášení konkursu, dlužník v době od povolení reorganizace a dlužník v době od povolení oddlužení.

Soud bude posuzovat předpoklady žalobce pro osobní osvobození od soudních poplatků podle kritérií §138 OSŘ. Při posuzování s ohledem na ustanovení §138 OSŘ bude soud především přihlížet k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku a zároveň také k povaze uplatněného nároku. Bráno v potaz je nejen žadatelovo momentální finanční situace, ale také jeho možnosti si finanční prostředky opatřit. V posuzování budou také hrát roli následky, které by zaplacení soudního poplatku pro žadatele mohly plynout. Pokud soud vyhodnotí, že žadateli jeho poměry nedovolují zaplacení soudního poplatku, rozhodne o jejím osvobození.⁴⁰ Nedostatek finančních prostředků nemůže stát

³⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. dubna 2021, sp.zn. 102 VSPH 312/2021-25.

⁴⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.3.2022, sp.zn. 105 VSPH 173/2022-189.

v cestě žadateli na soudní ochranu. V insolvenčním řízení je více než záhodno počítat s možností osvobození dlužníka od soudního poplatku. Statisticky největší skupinou způsobu řešení úpadku je oddlužení, ve kterém se počítá s finanční tísní dlužníka.

3.5. Příprava na jednání a nařízení jednání

Jak již bylo výše naznačeno, na řízení o odporovém sporu se obecně použijí ustanovení OSŘ, jestli insolvenční zákon nestanoví něco jiného. Ustanovení OSŘ nesmí být v rozporu se zásadami insolvenčního řízení. Odporový spor bude v rámci zachování rychlosti řízení přidělen stejnému soudci, u kterého je vedeno insolvenční řízení. Je tomu tak z toho důvodu, že soudce je již seznámen s celým průběhem insolvenčního řízení, jakož také se všemi přihláškami a účastníky řízení. Odporový spor ale může být přikázán jinému soudci, jestliže to tak stanoví rozvrh práce. Projednání sporu jiným soudcem je chráněna rychlost řízení a je zamezováno průtahům, které by mohly vzniknout čekáním na daného soudce, z důvodu jeho vytíženosti.

Soudce posoudí samotný žalobní návrh a po shledání, že je důvodný, připraví jednání. Soudce by měl v ideálním případě vše připravit tak, aby ke skončení sporu postačovalo jedno jednání. V rámci přípravy písemně vyzve žalovaného, aby se k výzvě vyjádřil. Nereagování na výzvu by mělo za následek fikci uznání nároku stanoveném v §114b odst. 5 OSŘ a o nároku by bylo rozhodnuto rozsudkem.⁴¹ Ustanovení §115a OSŘ umožňuje pokud by strany sporu souhlasili nebo by se osobní účastní na jednání vzdali a soud by již měl dostatečné množství listinných důkazů, rozhodnout bez nařízeného jednání.

Jestliže se tak nestane a ústní jednání bude nařízeno, nemůže se konat bez předvolaných účastníků a osob, jejichž účast je potřebná k vydání rozhodnutí.⁴²

⁴¹ SVOBODA, K. § 114b [Kvalifikovaná výzva k vyjádření]. In: SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

⁴² Typicky se bude jednat např. o znalce či tlumočníky.

Průběh jednání doprovází dokazování rozhodnutých skutečností na základě důkazů, které jsou v řízení prováděny. Dokazování se řídí především ustanoveními §120 – 136 OSŘ. Ve sporném nalézacím řízení, kterým řízení o odporové žalobě bezpochyby je, je stěžejní, jak bude rozloženo důkazní břemeno a břemeno tvrzení. Břemeno důkazní a břemeno tvrzení bude rozebráno v dalších kapitolách této diplomové práce.

3.6. Břemeno tvrzení

Ve sporném řízení ovládaném zásadou projednací je věcí stran, aby jako součást svých přednesů tvrdily rozhodné skutečnosti. Toto pravidlo platí pro subjektivní břemeno tvrzení. Proces objasňování v řízení o odporovém sporu lze zahájit jen je-li založené na tvrzení některé ze stran sporu.

Strana sporu, která má povinnost tvrzení, má za povinnost uvést skutečnosti, které budou rozhodné pro rozhodnutí ve sporu. Strana sporu s povinností tvrzení nese procesní odpovědnost za to, že se soud dozví o skutečnostech, které jsou rozhodné pro samotné rozhodnutí. Jestliže rozhodné skutečnosti strana sporu tvrdit nebude (soud se o nich vůbec nedozví), bude to mít negativní dopad na konečný výsledek v řízení a tedy povětšinou neúspěch strany ve sporu. Výjimkou by zde byly takové skutečnosti, které jsou již soudu známy, např. z již provedeného dokazování. Jestliže soud bude chtít na takových skutečnostech postavit své rozhodnutí, je nezbytné, aby to stranám v řízení oznámil a dal jim prostor se ke skutečnostem vyjádřit.⁴³

Je nezbytné, aby existovalo pravidlo, které určí, která strana sporu ponese negativní důsledky netvrzení rozhodných skutečností, které následně vedou k posouzení uplatněného nároku či na druhé straně posouzení vznesené obrany. Dále je nezbytné, aby bylo určeno, jak přesně a konkrétně mají přednesy stran vypadat, jak soud má rozhodnout, jestliže tvrzení nebude provedeno nebo takové tvrzení nebude dostatečně substancované.⁴⁴ Pravidlo břemene tvrzení stanoví,

⁴³ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, st. 220.

⁴⁴ LAVICKÝ, P. Důkazní břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, s. 75 – 77.

že účastník, pro kterého ze sporu plynou příznivé následky, nese ve sporu břemeno tvrzení. Důsledek netvrzení spojuje zákon s pojmem neunesení břemene tvrzení, které spočívá v tom, že účastníkovi sporu se nepovede prokázat existence jeho uplatněného nároku či prokázání důvodnosti jeho obrany.

Objektivní hledisko břemene tvrzení stanovuje, jak má soud rozhodnout v případě, že skutkové přednesy nebyly učiněny vůbec, nebo nebyly uskutečněny v dostačující míře. Zároveň soud v danou chvíli nemá k dispozici žádné skutkové tvrzení, které by mohl provést bez předchozích přednesů stran. Objektivní břemeno tvrzení příliš nerozlišuje, která strana ve sporu nese břemeno tvrzení. Zásadní pro soud je, jestli z přednesů stran (jakékoliv strany, i té která břemeno nese) vyplynou skutkové okolnosti, jelikož soud musí v řízení brát v potaz cokoliv, co vyjde v průběhu řízení najevo. Objektivní břemeno tvrzení se odvíjí od objektivního důkazního břemene.⁴⁵

3.7. Břemeno důkazní

Důkazní břemeno není pojmem, který lze jednoznačně definovat, neboť se nahlíží z různých perspektiv a rozlišuje se mezi objektivním a subjektivním, abstraktním a konkrétním důkazním břemenem.

V řízení o odporové žalobě je možné, že i přes provedené dokazování zůstanou skutečnosti, s nimiž hmotné právo spojuje svůj vznik nebo zánik, neobjasněny. Takový stav dokazování se nazývá *non liquet*. Nastane-li takové situace, že ohledně tvrzených skutečností není jasno, nemůže věc přes nezjištění skutečností zůstat nerozhodnuta. Nerozhodnutí věci by bylo odepřeno právo na spravedlnost.⁴⁶ Je důležité rozlišovat situace, za kterých se díky provedenému dokazování podaří rozhodné skutečnosti objasnit, nebo naopak situace, při kterých vyjde najevo, že skutkové předpoklady dány nejsou. Objektivní důkazní břemeno je pravidlo, které hraje klíčovou roli v procesu rozhodování ve věci, kde není dostatečně objasněný důkazní stav a vzniká stav nejistoty. Hlavním účelem je tedy stanovit, jak má soudce postupovat v situaci, kdy není možné jednoznačně

⁴⁵ LÁVICKÝ, P., Důkazní Břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, s. 76-77.

⁴⁶ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací.* 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, st. 221 a násl.

rozhodnout na základě dostupných důkazů. Takový stav může nastat bez ohledu na rozsah provedeného dokazování. Ani provedení sebevětšího dokazování nemusí u soudce nastolit vnitřní přesvědčení o tom, zda tvrzená skutečnost je či není pravdivá.⁴⁷

Toto pravidlo vyjadřuje, která ze stran sporu nese riziko důkazní nouze v případě, že není možné přesvědčivě prokázat skutečnosti, které jsou rozhodující pro výsledek sporu. Jinými slovy, objektivní důkazní břemeno určuje, která strana musí prokázat určité skutečnosti, aby mohla uspět ve sporu, a to i v situaci, kdy tyto skutečnosti nejsou plně prokázány. Určení toho, kdo nese objektivní důkazní břemeno, je stanoveno pravidly důkazního břemene. Tato pravidla využívají fikci k tomu, aby určila, jak má být zacházeno s neobjasněnými skutečnostmi ve sporu, zda se mají považovat za existující, nebo neexistující.⁴⁸

V praxi to znamená, že když se ve sporu vyskytne nedostatek dostatečných důkazů a soud nemá jasný základ pro rozhodnutí, objektivní důkazní břemeno určuje, která strana má být vyzvána k předložení dalších důkazů nebo k vyjasnění nejasností ve skutkovém stavu. Je to způsob, jakým se řeší procesní nejistota a zajistí spravedlivé rozhodnutí ve věci.

Subjektivní důkazní břemeno je mechanismus, který aplikuje pravidla objektivního důkazního břemene na konkrétní postavení účastníků řízení. Jeho podstatou je zatížení procesní strany nepříznivými následky, pokud nedokáže prokázat nebo objasnit skutečnosti, za které je z pohledu nesení důkazního břemene odpovědná.⁴⁹ Tímto způsobem subjektivní důkazní břemeno určuje, která strana nese tíhu neoznačení důkazů k prokázání důležitých skutkových okolností. Je to klíčový aspekt procesního práva, který ovlivňuje, jak účastníci řízení přistupují k předkládání důkazů a jak se vyrovnávají s požadavky na prokázání svých tvrzení.

Abstraktní důkazní břemeno stanovuje, nezávisle na konkrétním řízení, která strana by nesla povinnost důkazního břemene před zahájením řízení a v době jeho

⁴⁷ LÁVICKÝ, P., Důkazní Břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, s. 38

⁴⁸ LÁVICKÝ, P., Důkazní Břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, s. 44

⁴⁹ MACUR, J. Důkazní břemeno v civilním soudním řízení. Vyd.1. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 12.

zahájení. Abstraktní důkazní břemeno odpovídá rozložení objektivního důkazního břemene. Naopak, konkrétní důkazní břemeno se odlišuje tím, že vychází z aktuální situace ve sporu a určuje, která strana má povinnost předložit důkaz, aby mohla uspět. To znamená, že pokud soudce získá předběžné přesvědčení o existenci určité skutečnosti, strana sporu musí aktivně podat důkazní návrh, aby svůj případ úspěšně prosadila. Konkrétní důkazní břemeno je tedy formováno průběhem probíhajícího řízení. Při použití konkrétního důkazního břemene si můžeme spor představit jako hřiště u míčových sporů. Pokud soudce na základě důkazu podaného stranou sporu, která je zatížena abstraktním vedením důkazního břemene (a tedy i objektivním), získá přesvědčení o tvrzené skutečnosti tím, že bude-li důkaz úspěšně podán, přechází konkrétní břemeno na protistranu. Míč (konkrétní břemeno tvrzení) v tu chvíli bude na straně protistrany, od které se bude očekávat „protiútok“ v podobě podání protidůkazu. Takhle se konkrétní důkazní břemeno může posouvat ze strany na stranu. Konkrétní důkazní břemeno je tedy nezávislé na objektivním důkazním břemenu.⁵⁰

3.8. Vztah mezi břemenem tvrzení a důkazním břemenem

Provázanost důkazního břemene a břemene tvrzení ve světle uvedeného textu přináší pohled ohledně rozložení procesních břemen v odporových žalobách na určení pravosti, výše a pořadí pohledávek. Ustanovení § 120 odst. 1 OSŘ, které uvádí povinnost účastníků označit důkazy k prokázání svých tvrzení, je klíčové pro stanovení břemene tvrzení a důkazního břemene.

Je zřejmé, že břemeno tvrzení a důkazní břemeno nejsou izolované procesní nástroje, ale mají těsnou funkční provázanost. Je třeba vzít v úvahu, že při posuzování rozložení těchto břemen mezi účastníky řízení je nezbytné vycházet ze zájmového kritéria, tedy spojení procesních břemen s ohledem na skutečnost, komu bude prokázání rozhodných skutečností nakonec k užítku.⁵¹

⁵⁰ LÁVICKÝ, P., *Důkazní Břemeno v civilním řízení soudním*. Praha: Leges, 2017, s. 44

⁵¹ CHALUPA, R., *Břemeno tvrzení a důkazní břemeno v řízení o určení pravosti popřené pohledávky*. *Bulletin Advokacie* [online]. 2018 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz>.

V řízení se objevuje možnost, že nedostatečné tvrzení rozhodných skutečností může vést k neúspěchu jedné ze stran, zatímco neprokázání těchto skutečností může mít za následek neúspěch protistrany. Z toho vyplývá, že nelogické a nesprávné by tedy bylo, kdyby břemeno tvrzení bylo uloženo jedné straně sporu a důkazní břemeno protistraně, což by vedlo k nelogickým a nesmyslným výsledkům. Z toho důvodu nelze tento přístup v civilním řízení využít. Ohledně určité skutečnosti tedy musí v řízení zatěžovat stejnou stranu sporu břemeno tvrzení i břemeno důkazní.⁵²

Na základě této uvedeného je patrné, že rozložení důkazního břemena mezi účastníky sporu by nemělo záviset na tom, která strana tvrdí určité skutečnosti. Místo toho by mělo být odvozeno od toho, která strana má zájem na prokázání těchto skutečností. Takový přístup k rozložení důkazního břemena zajistí, že účastníci řízení ponесou břemeno důkazů ohledně těch skutečností, které jsou pro ně právně významné.

V současném právním rámci je tedy nezbytné vykládat ustanovení § 120 odst. 1 OSŘ flexibilně, aby bylo zajištěno spravedlivé rozložení procesních břemen mezi účastníky řízení. Při stanovení objektivního důkazního břemene musí být bráno v úvahu, které skutečnosti jsou pro kterou stranu sporu právně významné, a nikoli to, kdo je tvrdí. Tímto způsobem lze dosáhnout spravedlivějšího a efektivnějšího průběhu řízení o odporových žalobách, které se týkají pravosti, výše a pořadí pohledávek.

Je tedy plně v rukou procesních stran, které skutečnosti se do řízení rozhodnou vnést. Na rozdíl od klasické sporného civilního řízení, plynou z odporových žalob možná omezení skutkových tvrzení procesních stran.

⁵² CHALUPA, R. Směnka v soudním řízení. Praha: Leges, 2017, s. 172–173.

3.8.1. Omezení vyplývající z uplatnění pohledávky

Dle §198 odst.2 IZ je věřitel v žalobě vázán důvodem vzniku pohledávky, které uvedl nejpozději do skončení přezkumném jednání. Pokud se přezkumného jednání neúčastnil, je vázán důvodem tvrzeným v přihlášce pohledávky. Skutečnosti, které byly v přihlášce vylíčeny a uvedeny jako důvod vzniku pohledávky je nutné odlišovat od dalších potřebných tvrzení, které jsou podle hmotného práva významná pro úspěch v odporovém sporu. Samozřejmě jen za situace, že žalobce není zbaven povinnosti tvrzení ohledně vzniku a trvání přihlášené pohledávky.⁵³ Tvrzení takových skutečností pak není v rozporu s požadavkem na to, že se žalobce smí v žalobě dovolávat jen důvodu vzniku specifikovaným v přihlášce pohledávky. Je možné, že k popření pohledávky došlo z důvodu toho, že přihlašovatel sice vylíčil rozhodné skutečnosti, na kterých se pohledávka zakládá, již však neuvedl všechny skutečnosti, které byly významné pro její zjištění. Komentářová literatura pro tento případ uvádí i demonstrativní příklad: *„Přihlášený věřitel například v přihlášce pohledávky řádně uvede důvod vzniku pohledávky, a tak ji jednoznačně identifikuje jako pohledávku na zaplacení kupní ceny za převod podílu ve společnosti s ručením omezeným. Protože ale nedoloží, že s převodem podílu vyslovila souhlas valná hromada společnosti (§ 208 odst. 1 ZOK), byla pohledávka opodstatněně popřena do pravosti. Věřitel pak může tuto dodatečnou skutečnost, jež ovšem sama o sobě na důvodu vzniku přihlášené pohledávky nic nemění, tvrdit a dokazovat v incidenčním sporu.“*⁵⁴

Tento postup se uplatní nejen u popírání pravosti pohledávky ale také u výši či pořadí.

3.8.2. Omezení vyplývající z odůvodnění popěrného úkonu

Omezení z popěrného úkonu je závislé na tom, zda se jedná o odporový spor pozitivní nebo negativní. Omezení vyplývají z ustanovení § 198 až 203a IZ.

⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.7.2017, sp. zn. 29 ICdo 110/2017.

⁵⁴ ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., § 198 [Popření nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem]. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

V pozitivním odporovém sporu dle §198 IZ není insolvenční správce ani dlužník svým popěrným úkonem omezován. To plyne již z toho, že pro insolvenčního správce a dlužníka není zákonem předepsaný postup, který by jim ukládal povinnost skutkové okolnosti popření blíže vymežit, pokud popírají pravost či výši nevykonatelné pohledávky. To platí i v případě popření pořadí, tam je navíc ještě lhostejné, zda je pohledávka vykonatelná či nevykonatelná. U takového popření stačí uvést, že subjekt popírá pohledávku co do pravosti, výše či pořadí. Logickým vyústěním tohoto pravidla pak je, že jestliže popěrný úkon nemusí obsahovat bližší specifikace ani odůvodnění, nemohou následně existovat omezení skutkového tvrzení v řízení o žalobě.

Důvody popření pravosti, výše či pořadí může insolvenční správce či dlužník, kteří budou v řízení vystupovat jako žalovaní, měnit a doplňovat až do chvíle, kdy tomu nebudou bránit účinky koncentrace řízení. Do té chvíle mohou být uplatňovány také nové skutečnosti, které nebyly uvedeny při popření pohledávky.⁵⁵

Pro negativní odporové spory jsou naopak subjekty svými uvedenými důvody popření podle §199 a §200 IZ vázány. Insolvenční správce nebo dlužník, kteří se rozhodnou popřít vykonatelnou pohledávku, musí své popření od začátku řádně promyslet. Jestliže pečlivě odůvodní skutečnosti na kterých zakládají své popření, zaručí si dobrý manipulační prostor pro vzešlý odporový spor. Závazný důvod popření bude uveden v přezkumném listu dané pohledávky nebo v seznamu pohledávek.

Z §199 odst. 3 a 200 odst.2 IZ vyplývá zákaz uplatňování nových skutečností, který úzce souvisí s §118 odst. 1 OSŘ a sice koncentrací řízení. Podle Zahradníkové má zavedení koncentračních pravidel zajistit rychlost řízení, se kterou samotné insolvenční řízení počítá⁵⁶. Rychlost řízení se samozřejmě promítne až s každým jednotlivých řízením, jelikož rychlost nikdy nemůže být na újmu spravedlivému procesu. Pokud bychom brali doslovný jazykový výklad ustanovení §199 odst.3 a §200 odst.2 IZ vyvstaly by z něj dvě problematické roviny.

⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2021, sen. zn. 29 ICdo 113/2019; Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2014, sp. zn. Cdo 716/2012.

⁵⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, R. Pojmové znaky civilního procesu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 79.

V první řadě ustanovení §199 odst.3 brání uplatňování novot pouze na straně žalobce. Tím je dána nerovnost procesních stran, což se ve spravedlivém procesu nesmí stát.

V druhé rovině je zákaz žalobcem uvádění nových skutečností, což do jisté míry deformuje zásadu projednací. Jestliže je nutné v řízení překonat stav *non liquet* může se tak dít jen s možností uplatňování nových skutečností, protože ty co jsou již soudu známy nestačí k prokázání rozhodných skutečností, které by vedly k rozhodnutí ve věci. Jestliže ale žalobce nemůže uvádět nové skutečnosti v řízení, nemůže být současně zatížen břemenem tvrzení.

Za problematické je považováno také ustanovení §198 odst.3. Ustanovení počítá se situací, kdy v řízení o žalobě na popření vyjde najevo, že popřená nevykonatelná pohledávka (která tedy určuje rozložení procesních břemen v řízení) je ve skutečnosti pohledávkou vykonatelnou. Toto zjištění v průběhu nezakládá důvod k zamítnutí žaloby, ale povinnost prokázání důvodů popření se z ustanovení §198 přesune do §199 IZ. Komentářová literatura i rozhodovací praxe soudů se zde poměrně markantně rozchází. Komentářová literatura se s ustanovením vypořádává velmi stručně a navíc rozdílně. Zatímco Moravec v komentáři k insolvenčnímu zákonu z roku 2021 tvrdí, že ustanovení §198 odst.2 zakotvuje „přesun“ důkazního břemene v průběhu sporu⁵⁷, Řeháček s Vrbou v komentáři naopak tvrdí, že zmíněné ustanovení žádný „přesun“ důkazního břemene nezakládá.⁵⁸ Stanislav se v komentáři přiklání k názoru, že dochází k přesunu břemene.⁵⁹

Dle mého názoru nejde souhlasit s výkladem, že ustanovení §198 odst.3 obecně zakotvuje přesun důkazního břemena. Přesun důkazního břemene lze chápat tak, že na začátku sporu zatěžuje důkazní břemeno ohledně tvrzených skutečností

⁵⁷ MORAVEC, T. § 198 [Popření nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem]. In: MORAVEC, T., KOTOUČOVÁ, J. a kol. Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 757.

⁵⁸ ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., § 198 [Popření nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem]. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

⁵⁹ KOZÁK, J., BROŽ, J., DADAM, A., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. a kol. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer, 2019

s tím, že tíha nesení důkazního břemene se vlivem téže skutečnosti prostřednictvím dokazování změnila v průběhu řízení.

Změna v podobě přesunu důkazního břemene je nutná, neboť se straně, která nesla důkazní břemeno ohledně dané skutečnosti podařilo skutečnosti prokázat. Naproti druhá strana sporu má možnost tuto skutečnost zvrátit, což se bude dít prokázáním zpravidla opačného skutkového stavu. Tím budou v řízení změněny poměry a to tak, že se důkazní břemeno přesune k tíži té straně sporu, která ho na počátku nenesla. Nelze ale tento přesun chápat tak, že by ho ustanovení §198 odst.3. zakotvovalo generálně pro všechny druhy incidenčních sporů. Ustanovení reguluje skrytou změnu předmětu řízení, upravuje rozložení důkazního břemene při nastalé situaci. Původně věřitel jakožto žalobce podal žalobu na určení pravosti, výše či pořadí nevykonatelné pohledávky, kterou nejspíše svojí nepozorností při přihlašování uvedl jako nevykonatelnou. Jelikož ale tato nepozornost v průběhu řízení vyjde najevo, nastává situace, při které by již samotná žaloba byla podána neoprávněnou osobou, neboť v případě popření vykonatelné pohledávky je osobou oprávněnou k podání žaloby insolvenční správce a v případech, kdy dlužníkovo popření má stejné účinky na zjištění jako u insolvenčního správce, tak také dlužník. Toto zjištění v průběhu sporu není důvodem k samotnému zamítnutí žaloby. Je proto tedy nutné, aby insolvenční zákon reagoval na vzniklou situaci a proto ustanovení §198 odst.3 IZ tuto situaci reflektuje. Je potřeba si ale říci, že ne zrovna štěstím způsobem. Břemeno tvrzení a břemeno důkazní se musí tedy přizpůsobit a korespondovat s předmětem řízení a uplatněným nárokem.⁶⁰

Ustanovení §198 odst.3 IZ nelze považovat za obecné pravidlo použitelné v incidenčních sporech. Nemůže se jednat o obecné pravidlo, jelikož ustanovení bylo vytvořeno pro specifickou situaci popsanou výše. Důkazní břemeno se musí rozdělit podle základního pravidla tedy že účastníci sporů nesou důkazní břemeno ohledně těch skutečností, které naplňují hypotézu právní normy, z níž dovozují pro sebe příznivé právní následky.⁶¹

⁶⁰ CHALUPA, R. Problémové aspekty incidenčního sporu vyvolaného popřením nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem nebo dlužníkem s dispozičním oprávněním; specifika incidenčního sporu vyvolaného popřením směnečné pohledávky. [Online]. 2021. Dostupné z: www.epravo.cz.

⁶¹ CHALUPA, R., Břemeno tvrzení a důkazní břemeno v řízení o určení pravosti popřené pohledávky. Bulletin-advokacie [online]. 2018. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz>.

V incidenčním sporu vedeném na základě podané žaloby věřitelem, jehož nevykonatelná pohledávka byla popřena, je zatížen důkazním břemenem ohledně skutečností, z nichž lze dovodit pravost/výši či pořadí pohledávky. Nemůže být zatížen důkazním břemenem ohledně skutečností, jejichž prokázání není předpokladem důvodnosti uplatnění nároku. Tedy ohledně skutečností, na jejichž existenci nestojí pravost/výše či pořadí přihlášené pohledávky. Za předpoklady pravosti/vše či pořadí pohledávky je namístě považovat skutečnosti, z nichž vyplývá, že pohledávka vznikla, v jaké je skutečně výši nebo v jakém pořadí má být uspokojena.

Věřitel, který požaduje, aby byla jeho pohledávka uznána za oprávněnou, nese důkazní břemeno ohledně skutečností, které by vyvrátily důvody pro popření pohledávky. Takový závěr by postrádal logiku a smysl uplatněného incidenčního sporu. Tento závěr není v souladu s povahou nároku, který věřitel uplatňuje. Věřitel, jehož pohledávka byla popřena, není povinen v tomto sporu vyvracet důvody popření a ani nemá povinnost se důvody popření vypořádávat. Místo toho je na insolvenčním správci nebo dlužníkovi, aby prokázali existenci skutečností, které uvedli v odůvodnění popření pohledávky.

3.8.3. Omezení vyplývající z právní moci předchozího rozhodnutí o pohledávce

Důvody popření vykonatelné pohledávky jsou poměrně zúžené oproti pohledávce nevykonatelné. Při popření vykonatelné pohledávky lze uplatnit jen skutečnosti, které nebyly dlužníkem tvrzeny v řízení předcházejícím vydání rozhodnutí. Za rozhodnutí se pro účely insolvenčního řízení považuje také rozhodčí nález nebo rozhodnutí, které vdal příslušný orgán správce daně v daňovém přiznání.⁶²

Insolvenční správce nebo dlužník (v oddlužení) nemůže namítat a postavit svou žalobu na jiném posouzení právní věci. Jiné posouzení právní věci je pro popření vykonatelné pohledávky zapovězeno. Výjimku by tvořili rozhodnutí,

⁶² VRBA, M., ŘEHÁČEK, O., ZŮBEK J., a DIRHAN, M. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Vybraná judikatura.

ze kterých žádné právní posouzení neplyne.⁶³ V takovém případě by insolvenční správce ani dlužník nebyl svými námitkami limitován.

V praxi může nastat situace, kdy věřitel přihlásí pohledávku jako vykonatelnou a jako takovou ji insolvenční správce popře a při projednání odporové žaloby vyjde najevo, že pohledávka v době konání přezkumného jednání nebyla vykonatelná.⁶⁴ Toto zjištění nezakládá důvod pro zamítnutí žaloby, pouze to pro insolvenčního správce bude znamenat, že již není vázán skutkovými námitkami dlužníka v předchozím řízení, ani důvody uvedenými ve svém popěrném úkonu.

3.8.4 Dodatečné zjištění vady přihlášky v incidenčním sporu

Může nastat situace, kdy vady či neúplná přihláška, pro které nelze pohledávku přezkoumat, vyjdou najevo až při odporovém sporu. Soud musí v první řadě učinit závěr o tom, zda jsou splněny předpoklady, za nichž se soud může odporovou žalobou vůbec zabývat. Jeho zkoumání ho dovede až na samotný začátek insolvenčního řízení, neboť jde mimo jiné také o zkoumání toho, zda byla pohledávka přihlášena včas a zda přihláška nevykazuje takové vady, které by bránily jejímu přezkumu. Je proto důležité, aby přihláška pohledávky byla pokud možno bezvadná. Z tohoto důvodu mimo jiné se insolvenční rejstřík snaží věřitelům usnadnit přihlašování a poskytuje vyplněnou vzorovou přihlášku.

Zahajování incidenčních sporů zatěžuje insolvenční soudy a je tedy dobré jakkoliv se snažit odporovým sporům předejít. „Síto“ pro posouzení přihlášky by mělo být posouzení ze strany insolvenčního správce a jejich následný přezkum. Vadné přihlášky by při správném postupu insolvenčního správce vůbec v odporový spor vyústit neměly. Jestliže i přes to insolvenční soud shledá přihlášku v části, o které má incidenční spor rozhodnout takové vady, které brání jejímu přezkumu, nezbyde mu nic jiného, než žalobu zamítnout pro předčasnost.⁶⁵ Soud tedy žalobu pro předčasnost zamítne a podle § 188 odst. 2 IZ bude věřitel vyzván k dodatečnému odstranění vady přihlášky a insolvenční správce ji bude muset

⁶³ Typicky notářské zápisy s doložkou vykonatelnosti.

⁶⁴ Např. z důvodu, že rozhodnutí ještě nenabylo právní moci.

⁶⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.01.2019, sp. zn. 29 Cdo 50/2017.

v dodatečném přezkumném jednání přezkoumat. Insolvenční soud tak z části supluje práci insolvenčního správce, neboť to byl on, kdo měl věřitele k doplnění vyzvat. Nesprávný postup by zde byl, kdyby věřitel nedostal dodatečnou možnost k doplnění své přihlášky, neboť se věřitel nedostalo od insolvenčního správce výzvy a ani poučení o následcích neodstranění vad či nedoplnění přihlášky. Věřitel nemůže být nesprávným postupem zkrácen na svých právech.

3.8.5. Břemeno substancování

Teorie civilního procesu rozlišuje pouze břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Mám za to, že pro řízení o odporovém sporu je zapotřebí brát v potaz dnes již nevyužívaný institut břemena substanciace. V občanském soudním řádu toto břemeno není zakotveno a je bráni spíše jako součást břemene tvrzení.

Macur se jím ve svých pojednáních důkladněji zabýval, i přes fakt, že si je vědom toho, že mu OSŘ nevěnuje pozornost.⁶⁶ Macur ve své práci hodnotí břemeno substancování jako „*hodnocení skutkových přednesů a návrhů stran z hlediska jejich určitosti.*“⁶⁷ Břemeno substanciace stanovuje kvalitativní požadavky na přednesy stran.

Abychom mohli hovořit o řádném substancování tvrzení, je zapotřebí, aby tvrzení byla dostatečně určitá a tedy umožňovala věcný přezkum. To jestli jsou tvrzení dostatečně určitá lze posoudit až při rozvinutí kontradiktorního sporu, ve kterém se každá strana musí ke skutečnostem dostatečně vyjádřit a reagovat svým přednesem na vyjádření ke skutkovým tvrzením druhé strany sporu. Nelze obecně tedy říci, kdy je vyjádření dosti určité, je nutné toto kritérium posuzovat vždy s ohledem na konkrétní řízení. Nároky kladené soudem budou vyšší s ohledem na okolnosti, které jsou již straně známy. Nižší nároky s ohledem na okolnosti, které strana nemůže znát a bude se k nim vyjadřovat. Pro odporové spory z toho plyne závěr, že není porušen zákaz uplatňování novot, jestliže procesní strana

⁶⁶ Srov. MACUR, Josef. *břemeno substancování v civilním soudním řízení*. Bulletin advokacie, 1999, Ro. -, . 6-7, s. 7-19.

⁶⁷ Srov. MACUR, Josef. *břemeno substancování v civilním soudním řízení*. Bulletin advokacie, 1999, Ro. -, . 6-7, s. 9-10.

v negativním odporovém sporu bude konkretizovat a upřesňovat svá tvrzení učiněná v popěrném úkonu. V tomto případě základ tvrzené skutečnosti zůstane, ovšem bude doplněn okolnosti, kteří doplní jeho ucelený obraz.

4. Věřitelské popření pohledávky

Insolvenční zákon přiznává popěrné právo také přihlášeným věřitelům. Jako první toto právo věřiteli bylo přiznáno v již zmíněném derogačním nálezu Ústavního soudu, který nesouhlasil s tehdejší zákonnou úpravou a tvrdil, že jsou tím krácena práva přihlášených věřitelů. Popěrné právo bylo věřitelům následně přiznáno novelou provedenou zákonem č. 69/2011 Sb. s účinností od 31. 3. 2011.⁶⁸ Předchozí úprava sledovala zákazem popěrného práva věřitele jasný cíl, a to zabránění strategickému popírání pohledávek jiných věřitelů s úmyslem vlastního prospěchu a cílem narušit kontrolu nad insolvenčním řízením. Zákaz byl přirovnáván ke skutečnosti, že i mimo insolvenční řízení, nemají třetí strany v nalézacím řízení právo se zapojovat do řízení, které je vedeno vůči odpůrci jinými žalobci.⁶⁹

Insolvenční se řadou nástrojů snaží předejít popěrným úkonům. Nástrojem je test poctivosti popírajícího věřitele, kdy je sledována ochota uhradit v zákonem stanovené lhůtě jistotu na náklady odporového sporu. Je tím pozorována vážnost popěrného úkonu. Předpokládá se, že by věřitel neplýtvал finančními prostředky k popření pohledávky jiného věřitele, když by si svými tvrzeními nebyl jistý a nesledoval by tím poctivý záměr. Praxe dokládá případy, kdy je popěrný úkon věřitele motivován prostým oplácením popření, tj. věřitel B popřel pohledávku věřitele A, věřitel A na oplátku popřel pohledávku věřitele B. Popřením může věřitel také mařit insolvenční řízení ve prospěch dlužníka, jestliže se dlužník s věřitelem za zády insolvenčního správce zakázaně dohodli.⁷⁰ Věřitel tím tak v zájmu dlužníka sleduje vůči ostatním věřitelům nepoctivý záměr a krátí je na jejich právech a možnosti poměrného uspokojení.

Je nutné si uvědomit, že takto popírající věřitel zasahuje do práv jiného přihlášeného věřitele.

Popření přihlášeným věřitelem bude účinné jen v případě, kdy zvoleným způsobem řešení úpadku bude buďto oddlužení nebo konkurs. Je to z důvodů toho,

⁶⁸ Provedeno zákonem č. 69/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹ RICHTER, T. Insolvenční právo. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s 257.

⁷⁰ VRBA, M., ŘEHÁČEK, O., ZŮBEK J., a DIRHAN, M. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Vybraná judikatura.

že popěrný úkon může mít vliv na rozsah poměrného uspokojení pohledávky přihlášeného věřitele.⁷¹

V případě řešení úpadku reorganizací nemá popěrný úkon dle §336 odst. 4 IZ po dobu jejího trvání vliv na zjištění pohledávky věřitele. Dle mého názoru je důležité mít na paměti, že by věřitel neměl rezignovat ve své aktivitě k popření pohledávky jen proto, že úpadek dlužníka bude s největší pravděpodobností řešen reorganizací. Úpadek sice může být řešen reorganizací, avšak nemusí skončit reorganizací. V ideálním případě samozřejmě ano, ale sám úpadek dlužníka není ideální situací. Proto by měl věřitel počítat variantou nesplnění reorganizačního plánu a jeho přeměny v konkurs. V tu chvíli by se věřitelův popěrný úkon stal účinným a bude to mít za následek překážku ve zjištění popřené pohledávky. Taková situace ovšem může nastat jen za podmínky, že věřitel popěrný úkon stihne podat včas. K opožděně podanému popěrnému úkonu se nepřihlíží. Jestliže by věřitel své popření „vzdal“ ještě před schválením reorganizace obírá se tím o možnost popření při přeměně v konkurs a také o možný úspěch v odporovém sporu. První schůze věřitelů zpravidla následuje až po skončení přezkumného jednání (tedy až po uplynutí lhůty k popěrnému úkonu, proto si věřitel ani nemůže být jistý, že opravdu bude schválena reorganizace.⁷² Touto problematikou se zabýval také Ústavní soud v usnesení ze dne 6.5.2015 sp. zn. II. ÚS 1567/14 kdy vyjádřil názor následovně: *„Termín ,po dobu trvání reorganizace, užitý v § 336 odst. 4 IZ je nutno vyložit jako dobu mezi okamžikem účinnosti rozhodnutí o povolení reorganizace (§ 328 IZ) do okamžiku jejího ukončení (§ 362 až § 364 IZ). Popěrný úkon věřitele učiněný v souladu s právní úpravou (§ 200 IZ) sice nevyvolává při řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka potřebu podat incidenční žalobu (§ 200 odst. 5 IZ), resp. trvat na meritorním rozhodnutí o této žalobě, nicméně věřitel, jehož pohledávka byla řádně popřena jiným věřitelem, musí vždy počítat s tím, že proces reorganizace může být před svým ukončením rozhodnutím insolvenčního soudu přerušen a úpadek dlužníka bude nadále řešen konkursem (§ 362 a § 363 IZ). Okamžikem účinnosti takového rozhodnutí se stane popěrný úkon věřitele účinným. Jeho*

⁷¹ KOZÁK, J. a kol. Insolvenční zákon: komentář. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019.

⁷² ARABASZ, J., BOGUSKÝ, P., § 336 [Přezkum a popírání pohledávek v reorganizaci]. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

dopady pak budou stejné jako u popěrného úkonu insolvenčního správce. Výše uvedené řešení spočívající v omezení popěrného práva věřitelů při reorganizaci odůvodněné zejména potřebou rychlosti insolvenčního řízení, ovšem při zachování účinků takového popěrného úkonu v případě přeměny řešení úpadku dlužníka z reorganizace na konkurs (§ 362 a § 363 IZ), ve spojení s úpravou zakotvenou v § 348 odst. 1 písm. d) IZ, podle níž každý věřitel v rámci reorganizace získá plnění, jehož celková současná hodnota je ke dni účinnosti reorganizačního plánu stejná nebo vyšší než hodnota plnění, které by zřejmě obdržel, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkursem, představuje dostatečnou záruku ochrany majetkových práv věřitelů i v rámci reorganizace." Pokud tedy úpadek bude řešen reorganizací, musí insolvenční soud postupem dle § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ odporový spor přerušit. Řízení nesmí být zastaveno, neboť je možné v něm pokračovat z důvodů popsaných viz výše.

Popřením pohledávky jiného věřitele nebudou dotčena jeho hlasovací práva. Ovšem popření pohledávky brání jejímu zjištění, aby byla následně z majetkové podstaty dlužníka vyplacená částka odpovídající míře poměrného uspokojení přihlášené.

Podmínky pro popěrný úkon věřitele jsou daleko striktnější než u ostatních oprávněných subjektů. S přiznáním popěrného práva musel zákonodárce reagovat na obavy zmíněné výše. V následujících podkapitolách budou rozebrány odlišnosti popěrného úkonu věřitele od ostatních oprávněných subjektů zmíněných v této diplomové práci.

4.1. Náležitosti popěrného úkonu

Aby zákonodárce předešel možným šikanózním návrhům ze strany věřitelů, reagoval na to speciálními podmínkami uloženými pro popírajícího věřitele přihlášené pohledávky. Aby mohl věřitel učinit popěrný úkon, musí tak učinit na předepsaném formuláři. Formulářovou formu mu zákon ukládá na základě

ustanovení §200 odst. 5 IZ. Popěrný úkon přestože je činěn na předepsaném formuláři, musí splňovat obecné náležitosti žaloby podle §79 odst.1 OSŘ. Náležitosti formuláře následně definuje ustanovení §10 InsPod.

Na věřitele jsou tímto klady vyšší nároky oproti ostatním oprávněným subjektům v insolvenčním řízení. Dle mého názoru je ale důležité se na to podívat také z různých úhlů pohledu. Insolvenční zákon sice klade na věřitele větší nároky ohledně formulářové formy, na druhé straně bych v formulářové formě neviděla jen negativní aspekty. Každý formulář udává „noty“ pro popěrný úkon, podle kterých se může věřitel řídit. Formulář věřiteli pomáhá v tom, aby neopomněl uvést celou řadu náležitostí. Je jasné, že samotný obsah přihlášku je již čistě na věřiteli, ale aby se mohl dostat k obsahu, musí vědět, co má uvádět, a to si myslím formulářová podoba popěrného úkonu usnadňuje. Zvláště s přihlédnutím k vzorově vyplněným formulářům, které insolvenční rejstřík nabízí.

Věřitel je povinen identifikovat věřitele, jehož pohledávku popírá tak, aby nebylo možno ho zaměnit s jiným přihlášeným věřitelem. Jestliže popírá pravost, výši nebo pořadí, je zapotřebí to do formuláře zaznamenat. U popření výše je nutné uvést skutečnou výši pohledávky a z toho plynoucí celkovou popřenou výše. Popírá-li věřitel pořadí, je nutné uvést, jaké pořadí pohledávka skutečně má, nebo jaké výše se týká popření pořadí. Jelikož se v případě bezvadnosti popěrný úkon překlápí v žalobu na určení pravosti, výše nebo pořadí, je požadován důkladnější popis důvodů popření, než jaký zákon vyžaduje od insolvenčního správce či dlužníka.

Věřitel má na uplatnění popření jen jeden pokus, neboť vady spočívající v nesprávném vyplnění formuláře nebudou odstraňovány v režimu dle §43 OSŘ. Takto vadný popěrný úkon bude insolvenčním soudem usnesením odmítnut a usnesení o odmítnutí bude doručeno popírajícímu věřiteli a dlužníkovi. Proti usnesení o odmítnutí je podle §200 odst.4 IZ přípustné odvolání, k němuž je legitimován pouze věřitel, který popěrný úkon učinil.⁷³ Popěrný úkon je tímto způsobem možné odmítnout nejpozději do konce přezkumného jednání. Pokud by usnesení do konce přezkumného jednání vydáno nebylo, z popěrného úkonu by se

⁷³ Ustanovení §200 odst.4 IZ nesprávně odkazuje na odst.1 téhož ustanovení, přičemž správně by měl odkazovat na odst.3.

stala žaloba. Insolvenční soud by následně v řízení o odporové žalobě mohl posoudit žalobu ze stejného pohledu jako předtím popěrný úkon s tím rozdílem, že by se zkoumala včasnost a vady žaloby.⁷⁴ Pokud ale půjde o absenci předepsaných náležitostí popření (které je v tu chvíli již považováno za žalobu) bude třeba postupovat při odstraňování vad podle § 43 OSŘ.⁷⁵

4.2. Lhůta k popěrnému úkonu

Lhůta k popření pohledávky je splněna, pakliže je doručena nejpozději 3 pracovní dny před konáním přezkumného jednání insolvenčnímu soudu. Lhůta se považuje za materiální. Pokud bychom měli vycházet z obecného pravidla pro počítání času, tak pravidlo stanoví, že počátkem určitého dne vzniká právo nebo povinnost a zaniká zpravidla koncem určitého dne. Insolvenční zákon neupravuje speciální úpravu pro počítání času, je tedy nutné vyjít z obecných pravidel obsažených v §57 OSŘ, přiměřeně aplikovatelného dle §7 odst. 1 IZ. Ovšem nároky na věřitele dle §200 odst. 2 IZ jsou odchylkou od obecného pravidla, neboť ustanovení §57 odst.3 OSŘ má procesní lhůtu zachovanou i tehdy, jestliže bylo podání posledního dne odevzdáno orgánu, který má povinnost podání doručit. S ohledem na ustanovení §7 odst.1 IZ jde o specialitu, která má přednost před obecnou úpravou. Jak již bylo zmíněno, insolvenční zákon speciální úpravou nedisponuje. Insolvenční zákon ve znění ustanovení §200 odst.2 IZ vymezuje formulací „nejpozději 3 pracovní dny přede dnem konání přezkumného jednání“ konec lhůty stanovené přihlášenému věřiteli k popření pohledávky jiného přihlášeného věřitele. Vymezuje tím čas, kterým nejpozději končí možnost uplatnit popěrný úkon tak, aby k němu bylo přihlíženo.⁷⁶ Jde o lhůtu, která je počítána zpětně ode dne konání přezkumného řízení. Z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sen. zn. 29 ICdo 17/2012 vyplývá, že den, kdy bylo přezkumné jednání konáno, se do běhu lhůty nezapočítává. Pracovní den před konáním přezkumného jednání o popřené pohledávce je definován jako ten pracovní den, který nejbližší předchází datu konání tohoto jednání a tedy určuje počátek běhu

⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 ICdo 17/2012.

⁷⁵ Postup podle §43 OSŘ je vyloučen do konce přezkumného jednání dle §200 odst.1 a odst.2 IZ.

⁷⁶ VRBA, M., ŘEHÁČEK, O., ZŮBEK, J. a DIRHAN, M. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Vybraná judikatura.

lhůty. Je obecně počítáno s tím, že insolvenční soud stihne ještě před konáním přezkumného jednání uveřejnit popěrný úkon věřitele v insolvenčním rejstříku. Věřitel popřené pohledávky má tak čas se s popřením seznámit. Pakliže bude mít některý z důvodů popření za neopodstatněný, může je popírajícímu věřiteli objasnit např. již při konaném přezkumném jednání. Lhůta jak ji zákonodárce stanovil má tedy podle mě také z části za cíl předejít odporovým sporům, neboť věřitelé mezi sebou mají ještě čas na objasnění skutečností ohledně sporné pohledávky.⁷⁷ Lhůta 3 pracovní dnů je stanovena pouze v případech, že je zvoleným způsobem řešení úpadku konkurs či reorganizace. Ve schváleném režimu oddlužení se přezkumné jednání nekoná, z toho důvodu musí věřitel svůj popěrný úkon učinit nejpozději 10 dní před koncem doby, do které lze přihlašovat pohledávky do insolvenčního řízení.

Pokud by se ukázalo, že věřitel učinil popěrný úkon pozdě, bude následně soudem popěrný úkon při přezkumném jednání odmítnut jako opožděný. Jestliže soud do konce přezkumného jednání z jakéhokoliv důvodu takový popěrný úkon neodmítne, může to ještě následně „zachránit“ odmítnutím takové žaloby pro opožděnost dle §164 odst. 4 IZ.

4.3. Soudní poplatek

Uhrazení soudního poplatku ve výši 5.000,- podle ZSP je vázáno v případě podání žaloby věřitelem ke každé žalobě zvlášť. Věřitel je povinen na výzvu soudu uhradit soudní poplatek ve stanovené výši určené podle počtu podaných žalob. Nezaplatí-li věřitel soudní poplatek, soud řízení o odporové žalobě pro nezaplacení soudního poplatku zastaví.⁷⁸

4.3.1. Jistota na náhradu nákladů řízení

Jeden z nejmarkantnějších rozdílů mezi žalobou podanou insolvenčním správcem, dlužníkem a přihlášeným věřitelem lze spatřit v povinnosti popírajícího věřitele složit jistotu na náhradu nákladů odporového sporu. Zákon v ustanovení §

⁷⁷ Závěry plynoucí ze zvláštní části důvodové zprávy k novelizaci ustanovení §200 IZ.

⁷⁸ MARŠÍKOVÁ, J. Spory o pravost či výši vykonatelné pohledávky popřené insolvenčním správcem či dlužníkem. Praktický průvodce insolvenčním řízením [online]. Praha: Verlag Dashöfer, 2019.

201 odst. 3 IZ přímo stanovuje výši jistoty na částku 10.000,-, kterou má věřitel povinnost složit vždy. Jistota na náklady řízení slouží k náhradě nákladů úspěšnému popřenému věřiteli.⁷⁹ V usnesení ze dne 24. července 2014, sen. zn. 29 ICdo 26/2014, Nejvyšší soud uzavřel, že účelem právní úpravy jistoty na náklady řízení incidenčního sporu podle § 202 odst. 3 IZ je zajistit finanční prostředky ke krytí nákladů incidenčního řízení ještě před věcným posouzením žaloby a zamezit účelovému popírání pohledávek. Účel jistoty podle § 202 odst. 3 IZ není totožný s účelem jistoty u předběžného opatření podle § 75b OSŘ. Jistota podle § 75b OSŘ představuje finanční částku, kterou navrhovatel skládá soudu k zajištění nároku na náhradu škody nebo jiné újmy, jež může vzniknout následkem nařízení předběžného opatření. Jistota podle § 202 odst. 3 IZ má za cíl zabránit účelovým popřením pohledávek jinými věřiteli. Navíc přiměřené použití § 75b OSŘ se váže jen ke čtvrtému odstavci § 202 insolvenčního zákona, nikoliv k třetímu odstavci. Z hlediska analogie je účel institutu jistoty dle § 202 odst. 3 insolvenčního zákona například podobný účelu zálohy na provedení důkazu dle § 141 odst. 1 OSŘ. V obou případech jde o to, aby byly pokryty náklady, které v řízení mohou vzniknout.⁸⁰

Jistotu věřitel skládá ve lhůtě nejpozději do 15 dnů od konání přezkumného jednání o popřené pohledávce⁸¹, lhůta však neskočí před uplynutím 10 dnů od rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dle § 4 odst. 2 IZ. Na složení jistoty nemají ostatní učiněné popěrné úkony vliv. Věřitel tedy nemůže při zmeškání lhůty ke složení jistoty argumentovat tím, že jistotu nesložil z důvodu, že stejnou pohledávku popřel také insolvenční správce či dlužník. Zákon insolvenčnímu soudu neukládá pořadí, ve kterém by měl o odporových žalobách rozhodovat ani nestanovuje předností pořadí dle oprávněných subjektů.⁸² Věřitel má tedy povinnost k zaplacení jistoty na náhradu nákladů řízení vždy vyjma dvou situací. Ustanovení § 202 odst.6 IZ stanovuje věřiteli dvě výjimky, díky kterým mu lze neuhrazení prominout. Za prvé jestliže věřitel ve stanovené lhůtě k zaplacení jistoty

⁷⁹ ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., § 202 [Náhrada nákladů řízení v odporovém sporu]. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

⁸⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.07.2023, sp.zn. 29 Cdo 42/2022.

⁸¹ Případně od konání osobního jednání insolvenčního správce s dlužníkem při schváleném oddlužení.

⁸² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11.11.2015, sp. zn. 104 VSPH 822/2015-16.

osvědčí, že bez své viny nemohl složit jistotu a že je zde nebezpečí z prodlení (např. pokud se stane chyba na straně peněžního ústavu), v jehož důsledku by mu mohla vzniknout újma. Druhá výjimka je při zvoleném způsobu řešení úpadku reorganizací. Věřitel nemá po dobu trvání reorganizace povinnost k zaplacení jistoty, tedy po dobu, pro kterou jeho popěrný úkon nemá účinky na zjištění pohledávky.

Insolvenční soud k samotnému zaplacení jistoty věřitele nevyzývá, neboť se věřitel musí řídit samotnými zákonnými ustanoveními.

Věřitel si může k zaplacení jistoty vybrat bezhotovostní převod či využít poštovních služeb. Jistota se bude považovat za úspěšně zaplacenou, pokud v poslední den lhůty bude připsána na účet příslušného insolvenčního soudu.⁸³

Insolvenční soud bude zjišťovat na základě sdělení účtárny příslušného soudu, zda jistota byla věřitelem uhrazena. V případě, že nikoliv, insolvenční soud bude ještě dohledávat, jestli věřitel nedoložil, že povinnost složit jistotu podle zákona nemá. Pokud zjistí, že věřitel měl povinnost k uhrazení a neuhradil, žalobu v souladu s ustanovení § 202 odst. 5 odmítne. V usnesení rozhodne také o nákladech řízení dle ustanovení § 163 IZ ve spojení s ustavením § 146 OSŘ. Může se stát, že účastníkům řízení žádné náklady zatím nevznikly, takže soud rozhodne tak, že žádný z účastníků právo na náhradu nákladů nemá. Proti takovému usnesení je přípustné odvolání, které je nutné podat do 15 dnů od doručení.⁸⁴

4.3.2. Jistota na náhradu škody

Jistota na náhradu škody dle § 202 odst. 4 IZ je považována oproti jistotě na náhradu nákladů řízení za fakultativní. Její uhrazení není požadováno vždy, neboť oprávněnost na její zaplacení je posuzována vždy s ohledem k jednotlivým případům. Věřitel, jehož pohledávka byla popřena, může podat k insolvenčnímu soudu návrh na zaplacení jistoty. Věřitel musí v návrhu jednoznačně doložit, že mu

⁸³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2019, sp. zn. 29 ICdo 141/2018.

⁸⁴ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. 5. 2023 č. j. 12 ICm 942/2023-6 (KSBR 33 INS 17768/2021).

taková škoda nebo újma popřením jeho pohledávky vážně hrozí. Bez doložení skutečností nemůže soud takovému návrhu vyhovět. Jistota na náhradu škody má smysl tehdy, jestliže je důvodné podezření, že věřitel popřel pohledávku nedůvodně se snahou poškodit jiného věřitele. Z ustanovení § 202 odst. 4 IZ jakož i z předchozích ustanovení není zcela jasné, jaká škoda by popřnému věřiteli při uplatnění popěrného práva k jeho pohledávce mohla vzniknout. Z praxe vyplývá, že půjde nejčastěji o případy, kdy uplatnění popěrného práva bude mít vliv na okamžik obdržení uspokojení věřitelovi pohledávky.⁸⁵ I přes doložení potřebných skutečností je jen na insolvenčním soudu, zda takovému návrhu vyhoví. Jestliže z dosavadního průběhu insolvenčního řízení lze očekávat, že popření pohledávky bylo důvodné, insolvenční soud takový návrh zamítne. Podle Kozáka by se dalo ustanovení vykládat tak, že insolvenční soud z části předznamenává vývoj a výsledek odporového sporu, jehož bude jako soud prvního stupně řešitelem.⁸⁶ Naproti tomu Řeháček s Vrbou zastávají názor, že ustanovením není nijak předznamenáván výsledek sporu.⁸⁷ Insolvenční soud může o takovém návrhu rozhodnout kdykoliv průběhu řízení, tím chrání věřitele popřené pohledávky pro případ, že by se o hrozí škodě dozvěděl později nebo by taková možnost vyvstala až v průběhu odporového sporu.

Jistinu musí věřitel složit ve lhůtě, kterou mu soud určí. Dle § 202 odst. 5 může popírající věřitel doložit insolvenčnímu soudu, že povinnost ke složení jistoty nemá, nebo dle § 202 odst. 6 osvědčí, že jistinu bez své viny nemohl složit. Insolvenční zákon zavinění popírajícího věřitele ve smyslu § 202 odst. 6 neupravuje, je tedy nutné se v tomto směru obrátit na obecná ustanovení OSŘ.⁸⁸

4.3.3. Vrácení jistot popírajícímu věřiteli

Insolvenční soud rozhodne o nákladech odporového sporu podle § 142 OSŘ. Z ustanovení vyplývá, že neúspěšný účastník sporu bude hradit náklady řízení

⁸⁵ KOZÁK, J. a kol. Insolvenční zákon: komentář. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019.

⁸⁶ KOZÁK, J. a kol. Insolvenční zákon: komentář. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019.

⁸⁷ ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., § 202 [Náhrada nákladů řízení v odporovém sporu]. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

⁸⁸ RICHTER, O. § 202 [Náhrada nákladů řízení v incidenčním sporu o určení pravosti, výše a pořadí přihlášené pohledávky]. In: RICHTER, O.. Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 288.

úspěšné straně. Bude-li žaloba zamítnuta a žalovanému v tomto případě věřiteli popřené pohledávky vzniknou náklady spojené s řízením, použije se primárně k jejich úhradě složená jistota na náklady odporového sporu.⁸⁹ Insolvenční zákon ale úpravu ohledně dalšího nakládání s jistotou neposkytuje. Jelikož se v tomto případě jedná o jistotu náhradu nákladů řízení, mám za to, že by soud o jejím vrácení měl rozhodnout hned v rámci výrokové části rozhodnutí o odporovém sporu. V případě, že odporová žaloba nebude úspěšná, soud má dle mého tři možnosti jak postupovat. Za prvé soud v rámci ukládání povinnosti žalobci k náhradě nákladů řízení rovnou rozhodne o nákladech řízení a tedy vyplacení jistoty úspěšnému žalovanému. V druhém případě soud vyčká až rozhodnutí ve věci samé nabude právní moci a poté sám z moci úřední rozhodne o vyplacení jistoty úspěšnému žalovanému. Poslední možností je, že soud sám počká, až žalovaný sám o vyplacení jistoty na náhradu nákladů řízení požádá. Z mého pohledu by bylo nejideálnější řešením rozhodnout o nákladech řízení a vyplacení jistoty již v rámci incidenčního sporu. Věřiteli, jehož pohledávka byla zjištěna náhrada na náklady řízení náleží. Žalovanému bylo ve sporu přiznáno zjištění pohledávky a to tak, že pohledávka je přihlášena po právu. Je tedy nesporné, že žalovanému náhrada nákladů po právu náleží. Nevidím tedy důvod, proč by mu neměla být náhrada vyplacena zároveň s nabytím právní moci rozsudku. Zákonné ustanovení tuto otázku blíže neupravují a ani komentářová literatura se o touto situací blíže nezaobírala. Myslím, že by se zákonodárce měl v příští novelizaci na toto „hluché“ místo v právní úpravě zaměřit a přesně stanovit postup, podle kterého by se insolvenční soudy v rozhodování o vyplacení jistoty na náhradu nákladů řízení měly řídit.

Insolvenční zákon se v ustanovení § 202 odst. 4 důkladně zabývá složením jistoty na náhradu škody, ve zbylých otázkách již ale zvláštní úpravu neposkytuje, pouze odkazuje na přiměřené použití ustanovení o předběžném opatření v OSŘ. Z ustanovení § 202 IZ se nabízí sporná otázka, jak bude soud postupovat při vrácení jistot popírajícímu věřiteli? Použijeme-li přiměřeně ustanovení o jistotě u předběžného opatření v OSŘ budeme tak dovozovat, že bude-li žalobě vyhověno a popřená pohledávka věřitele bude úspěšně popřena, vrátí po právní moci

⁸⁹ MARŠÍKOVÁ, J. Popření pohledávky věřitelem. Praktický průvodce insolvenčním řízením [online]. Praha: Verlag Dashöfer, 2019.

rozhodnutí insolvenční soud složenou jistotu popírajícímu věřiteli.⁹⁰ Bude-li žaloba popírajícího věřitele zamítnuta či řízení o žalobě bude pravomocně zastaveno, bude jistota vrácena, jestliže dle § 77a odst. 2 OSŘ marně uplynula lhůta k žalobě o náhradu škody. Dle § 77a odst.1 OSŘ je lhůta k podání žaloby na náhradu škody 6 měsíců od pravomocného ukončení řízení o odporové žalobě. Zde spatřuji spornou otázku. Jestliže má věřitel popřené pohledávky lhůtu 6 měsíců k podání žaloby na náhradu škody, popírajícímu věřiteli bude jistota zadržována po dobu 6 měsíců od rozhodnutí o popření? Věřitel má právo na popření pohledávky ztiženo nutnou formulářovou formou, soudním poplatkem, jistotou na náhradu nákladů řízení a ještě jistotou na náhradu škody nebo jiné újmy, která mu je uložena na návrh věřitele popřené pohledávky. V případě, že věřitel nebude ve sporu úspěšný, zaplatí protistraně náklady řízení (což by z velká části měla pokrýt jistota na náhradu nákladů řízení.) Pak mu ale dalších 6 měsíců bude soud deponovat jistotu na náhradu škody či jiné újmy, kterou složil proto, aby mu bylo umožněno popřít pohledávku jiného věřitele. Myslím si, že věřitel tím, že jistotu složil, více než dost prokázal, že je ochotný tyto náklady přijmout. Ve sporu neúspěšný věřitel tedy bude čekat, jak se věřitel popřené pohledávky (teď již zjištěné) rozhodne. Zda tedy uplatní své právo na náhradu škody či jiné újmy podáním žaloby na náhradu škody, či nikoliv a věřiteli bude moct být jistota vrácena. Nemyslím si, že je v tomto případě fér, aby soud deponoval věřiteli jím složenou jistotu na náhradu škody po dobu probíhajícího odporového sporu a následně 6 měsíců po jeho skončení. Insolvenční zákon jakož i na něj navazující komentářová literatura se s touto otázkou vypořádává přinejmenším nedostatečně.^{91 92 93} Jestliže bude popřenému věřiteli v řízení o žalobě na náhradu škody či jiné újmy pravomocně přiznaná náhrada, bude uspokojena ze složené jistoty. Přiznaná škoda, která nebyla složenou jistotou pokryta, tím nebude dotčena. Z toho tedy vyplývá, že jestliže nebude složená jistota nebude na přiznanou náhradu stačit, věřitel stejně bude muset zbytek náhrady převyšující složenou jistotu doplatit. Jestliže ale žádná náhrada přiznána

⁹⁰ MARŠÍKOVÁ, J. Popření pohledávky věřitelem. Praktický průvodce insolvenčním řízením [online]. Praha: Verlag Dashöfer, 2019.

⁹¹ ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., § 202 [Náhrada nákladů řízení v odporovém sporu]. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

⁹² STANISLAV, A. § 202 [Náklady řízení v incidenčním sporu]. In: KOZÁK, J., BROŽ, J., DADAM, A., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. a kol. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer, 2019.

⁹³ MORAVEC, T., § 202 [Náhrada nákladů řízení ve sporu o pravost, výši nebo pořadí]. In: MORAVEC, T., KOTOUČOVÁ, J., a kol. Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021.

nebude, jak věřitel „přijde“ k tomu, že mu soud po takovou dobu bude zadržovat ve většině případech nebagatelní částku? Věřitel nemá jistotu v tom, kdy bude moci se svými prostředky volně nakládat. V praxi se stává, že se insolvenční soud popřeného věřitele (úspěšného v odporovém sporu) dokonce dotazoval, zda podal či se chystá podat žalobu na náhradu škody či jiné újmy či nikoliv, aby mohl co v nejkratším čase věřiteli jeho jistotu vrátit. Z toho vyplývá nejednotnost rozhodovací praxe a z mého pohledu také nejistota věřitelů, kteří popírají pohledávky ostatních přihlášených věřitelů. Ukládané jistoty v insolvenčním řízení plní především preventivní funkci, aby předcházeli nedůvodným popřením věřitelů. Jestliže věřitel jednou prokáže ochotu jistoty zaplatit, měla by mu být zadržovaná jen po nezbytně dlouho dobu. 6 měsíců od rozhodnutí vydaném v odporovém sporu nepovažuji za dobu přiměřenou.

5. Závěr

Odporové žaloby z hlediska četnosti obsadily právem první příčku ve výčtu incidenčních sporů. Odporové žaloby se vyznačují oproti běžným žalobám v civilním řízení řadou specialit, na některé z nichž diplomová práce cílila.

Právní úprava odporových sporů v insolvenčním řízení je poměrně komplikovaná a byť se na první pohled zdá poměrně systematická, tak opak je pravdou. Z mého pohledu je právní úprava odporových sporů provázána celým insolvenčním zákonem. Pro pochopení a správnou aplikaci ustanovení o odporových sporech je nutná znalost celé řady dalších ustanovení, kterými jsou odporové spory doprovázeny. Ne vždy je ale jednoduché určit, které ustanovení to na první pohled jsou.

Insolvenční zákon se v celé řadě případů potýká s nepřesností a dlouhodobým komplexním nezájmem ze strany zákonodárce. Časté novelizace, které reagují na aktuální situaci nejsou mnohdy na škodu, ale vzhledem k provázanosti insolvenčního zákona časté novelizace ještě více narušují celistvost insolvenčního zákona. S ohledem na velké množství novelizací a konkrétně s ohledem na rozptýlení úpravy odporových sporů po celém rozsahu insolvenčního zákona, je mnoho situací upraveno nedostatečně. Značnou komplikací zde je také subsidiární použití občanského soudního řádu. Četná komentářová literatura v mnohých případech poskytuje adekvátní vysvětlení k aplikaci jednotlivých ustanovení, v mnohých otázkách si ale vzájemně rozporují. Konkrétně jsou v diplomové práci rozebrány sporné otázky, které například plynou z ustanovení §198 odst. 3 IZ nebo celé ustanovení § 202 IZ.

Diplomová práce si dala za cíl provést čtenáře odporovým sporem. V druhé kapitole byl popsán přezkum pohledávek z pohledu popěrných úkonů a jejich kombinace. V této části diplomové práce je největší zájem kladen na insolvenčního správce, neboť jeho práce v této části insolvenčního řízení je pro popírání přihlášených pohledávek stěžejní. Insolvenční správce v této části řízení udává další směr přihlášené pohledávky a také otvírá možnosti ostatním oprávněným subjektům insolvenčního řízení. Důraz je kladen na vyrozumění insolvenčního

správce o popření přihlášené pohledávky a na vyrozumění navázané procesní kroky oprávněných subjektů.

Ve třetí kapitole jsou rozebrány spory o pravost, výši a pořadí z pohledu procesních náležitostí odporové žaloby. Kapitola pojímá formální i obsahové náležitosti samotné žaloby jakož i lhůty k jejímu podání. Náležitosti žaloby i její lhůty jsou pro insolvenční řízení specifické, z toho důvodu mají v diplomové práci své místo. Největší důraz v této kapitole je kladen na břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Ze vzájemného vztahu mezi břemenem tvrzení a břemenem důkazním jsou zmíněny omezení plynoucí z popěrných úkonů s přihlédnutím k popřením vykonatelné a popřením nevykonatelné pohledávky.

Čtvrtá kapitola diplomové práce pojednává o věřitelském popření přihlášené pohledávky. Je zmíněno zakotvení popěrného práva pro přihlášené věřitele a kapitola pojednává především o odlišnostech od ostatních subjektů mající popěrné právo. Největší důraz v této kapitole je kladen na věřitelem skládanou jistotu na náhradu nákladů řízení a jistotu na náhradu škody nebo jiné újmy způsobenou popřením pohledávky. Místo je jistinám věnováno především z mého pohledu kvůli nedostatečné právní úpravě týkající se jistin, především s jejich následnou manipulací. Úvaha kolem jistin zůstává otevřená, neboť komentářová literatura neposkytuje osvětlení situací a tuzemská judikatura na situace ještě příliš nereagovala.

Cizojazyčné resumé

Opposition lawsuits rightfully hold the first position on the list of incidental conflicts in terms of occurrence. Opposition lawsuits exhibit several specialties compared to ordinary lawsuits in civil cases, some of which were the focus of this thesis.

The legal adjustment of resistance disputes in insolvency proceedings is fairly complicated and while it may initially seem systematic, the opposite is true. Personally, I think the legal regulation of resistance disputes is closely connected to the entire insolvency law. Comprehending and correctly applying the regulations on resistance disputes requires an extensive knowledge of other provisions, which accompany resistance disputes. However, it is not always easy to initially identify which provisions they are.

The insolvency law often encounters inaccuracies and a long-term complex disinterest from the legislature. Frequent revisions responding to the current situation are not always harmful, but they disrupt the integrity of the insolvency law even further because of the complexity of the insolvency law. Due to numerous revisions and specifically the dispersed regulation of resistance disputes throughout the insolvency law, many situations are not regulated adequately. The subsidiary implementation of the Code of Civil Procedure is a significant complication as well. In many cases, commentary literature offers adequate clarification for applying individual provisions but often contradicts itself. Specifically, the thesis examines disputed questions that occur from the provisions §198 paragraph 3 IL or the entire provision §202 IL.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

1. BOHÁČKOVÁ ŠVÁBOVÁ, J., Průvodce věřitele: praktické a přehledné postupy. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN isbn978-80-271-1228-9
2. HÁSOVÁ, J., MORAVEC, T., . Insolvenční řízení. Vydání druhé. Praha: C.H.Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-715-6
3. KUČERA, F. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)1.vydání. Praha : C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-163-5
4. LAVICKÝ, P. Důkazní břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-203-5.
5. MACUR, J. Dělení důkazního břemena v civilním soudním sporu. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1403-2
6. MARŠÍKOVÁ J., Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 7 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2022. ISBN 978-80-7380-907-2
7. MARŠÍKOVÁ J., Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-766-5.
8. MARŠÍKOVÁ J., Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 4 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-568-5
9. PACHL, L.: Insolvenční zákon s judikaturou. 1 vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. s 484. ISBN 978-80-7357-675-2
10. RICHTER, T. Insolvenční právo. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. ISBN 978-80-7552-444-7
11. SCHÖNFELD, J., KUDĚJ, M., HAVEL, B., a SPRINZ, P. Insolvenční praxe: problémy a výzvy pro léta dvacátá. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-780-4
12. SVOBODA, K., ŠÍNOVÁ, R. a HAMULÁKOVÁ, K. Civilní proces. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-279-3
13. VRBA, M., ŘEHÁČEK O., ZŮBEK J. a DIRHAN, M.. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Vybraná judikatura. ISBN 978-80-7598-767-9
14. WINTEROVÁ, A. a MACKOVÁ, A. Civilní právo procesní. Část druhá, Řízení vykonávací, řízení insolvenční. Student. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-077-2
15. WINTEROVÁ, A. a MACKOVÁ, A. Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-298-1
16. ZAHRADNÍKOVÁ, R. Pojmové znaky civilního procesu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-538-8

Komentářová literatura

1. KOZÁK, J. a kol. Insolvenční zákon: komentář. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-578-1
2. MORAVEC, T., KOTOUČOVÁ, J., a kol. Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 627. Dostupné z: beck-online.cz
3. RICHTER, O.. Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 288. ISBN 978-80-7400-549-7
4. SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. Dostupné z: www.beck-online.cz
5. SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. 978-80-7400-828-3

Časopisy a články v elektronické podobě

1. DERKA, L. Popírání pohledávek ze směnek v insolvenčním řízení a břemeno tvrzení a důkazní v incidenčních sporech. *Bulletin advokacie*. 2019, č. 5, s. 55 a násl. ISSN 1210- 6348
2. HRUŠKOVÁ, Z., Seriál o insolvenčních: Přezkumné jednání. *Právo21* [online]. 2020. Dostupné z: www.pravo21.cz
3. CHALUPA, R., Břemeno tvrzení a důkazní břemeno v řízení o určení pravosti popřené pohledávky. *Bulletin-advokacie* [online]. 2018. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz>
4. CHALUPA, R., Problémové aspekty incidenčního sporu vyvolaného popřením nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem nebo dlužníkem s dispozičním oprávněním; specifika incidenčního sporu vyvolaného popřením směnečné pohledávky. *epravo* [online]. 2021. Dostupné z: www.epravo.cz.
5. MACUR, J., Břemeno substancování v civilním soudním řízení. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. *Bulletin-advokacie*. 1999. Dostupné z: www.bulletin-advokacie.cz.
6. MARŠÍKOVÁ, J., Praktický průvodce insolvenčním řízením. *Verlag Dashöfer* [online]. 18.02.2021. Dostupné z: www.dashofer.cz
7. MARŠÍKOVÁ, J., Spory o pravost či výši vykonatelné pohledávky popřené insolvenčním správcem či dlužníkem. *Verlag Dashöfer* [online]. 18.02.2021. Dostupné z: www.dashofer.cz
8. MARŠÍKOVÁ, J., Popření pohledávky věřitelem. *Verlag Dashöfer* [online]. 18.02.2021. Dostupné z: www.dashofer.cz
9. Ministerstvo spravedlnosti. Vzorový formulář. *Insolvenční rejstřík* [online]. 2023. Dostupné z: www.justice.cz.

10. PAVELKA, L. Uplatnění práva na uspokojení ze zajištění jen z části aneb „parcelace“ pohledávky. *Právní rozhledy*. 2019, č. 6, s. 216 a násl. ISSN 1210-6410

Judikatura

1. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2006, sp. zn. 33 Odo 704/2004
2. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 32 Cdo 385/2008
2. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2008, sp. zn. 33 ODO 454/2008
3. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.7.2008, sp.zn. KSUL 45 INS 150/200á, 1 VSPH 94/2008
4. Usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2010, sp. zn. II. ÚS 219/1
5. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 2. 2010, č. j. KSUL 45 INS 857/2008, 1 VSPH 544/2009-P6-8
6. Nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10
7. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.7.2010 sp. zn. 3 VSPH 192/2010-P3
8. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 1.10.2010, sp.zn. MSPH 93 INS 1923/2008, 3 VSPH 172/2010-P6-11
9. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.10.2010, sp.zn. 892/2010-P14-7
10. Usnesení Vrchního soudu ze dne 29.12.2010, sp.zn. 458/201
11. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4704/2010 (Rc 81/2012)
12. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24.2.2012 sp.zn. 2 VSPH 59/2012-P3 12
13. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 ICdo 17/2012
14. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2014, sp. zn. Cdo 716/2012
15. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30.11.2015, sp.zn. 13 VSOL 186/2015-32.
16. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 2016 sp. zn. 29 NSČR 4/2016-P16-23
17. Rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11.01.2017 č.j. 11 VSOL 286/2016-23
18. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 01. 2017 sp. zn. 4 VSPH 2330/2016-P5-10.
19. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 09. 05. 2017 sp. zn. 1 VSPH 2416/2016-P27-10.
20. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.9.2017 sp.zn. 29 NSČR 107/2015
21. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2018, sen. zn. 29 ICdo 121/2016.
22. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 3. 2018, č. j. 3 VSPH 148/2018-P3-8
23. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 4. 2018, sp. zn. 29 NSCR 75/2016.

24. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.01.2019, sp. zn. 29 Cdo 50/2017
25. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2019, sen. Zn. 29 ICdo 95/2017
26. Usnesení Vrchní soud v Praze ze dne 21.1.2020, čj. 102 VSPH 18/202-25.
27. Nález ústavního soudu ze dne 23.6.2020 sp.zn. II. ÚS 645/20
28. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10.10.2020, sp. zn. 58 ICm 1227/2020
29. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.4. 2021, sp.zn. 102 VSPH 312/2021-25
30. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2021, sen. zn. 29 ICdo 113/2019
31. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.3.2022 , sp.zn. 105 VSPH 173/2022-189
32. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.2. 2023, sp.zn. 6 VSPH 71/2023-P47-8